

Berketz István utóda kelme-, selyemfestő- és vegytisztító- gyára, Budapest, Kinizsi-utca 14.

Telefon 63-36.

Videki megbízások jutányosan és pontosan eszközöltnék.
Postaküldemények ezimendők: IX., Kinizsi-utca 14. Árjegyzék ingyen.

Telefon 63-36.

Gyűjtő-telepek:
IV., Váci-utca 51.
V., Lipót-körút 16.
VI., Izabella-utca 66.
VII., Kerepesi út 78.
VIII., Üllői-út 30. sz.

Amputáltak!

A Keleti-féle műlábak és műkezdek a legjobbak és legtekélyesebbek!

A csont megsebesülése
ki van zárva!
Elegáns és könnyű járás!
Több évi jóállás!!!

10956

Keleti J. orthopaediai műintézet jóállás és legtekélyesebb
gyári árak mellett készít:

Műlábakat és műkezdeket a legtekélyesebb
techn. kivitelben.
Ferdenőttek részére műlábakat,
egyenestartókat, járő
és támogatókat stb. a chirurgia legmodernebb elvi szerint.
Kévésebb vagyonosok nagy árendáményben részesülnek
Betegtoló kocsik rokkantak és jámbadok szá-
mára gyári árak mellett, nagy
választékban!

Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld
KELETI J. orvosi műszergyár
Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 17. szám,

KAUK-ÓRÁK 8.50

Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával
kiváratra ingyen és bérmentve.

SZÉPSÉGET MA-HILLA

szert használják, mely törvényesen védve van
és közösköve teljesen ártalmatlan, meg-
vizsgálva és biztosan ható szer szép rózsás
szín és liszt arcbőrt elérésére. Pürsénest,
bőrtálat, orrvörösséget, szepit, redőt
és ráncot már rövid használat után tüntet el a lekerekélyebb
nyomok visszahagyása nélkül. Az arcbőrt üdév, rózsássá és
bársóynphává teszi. A ki Ma-Hilla-val egyszer próbát tett, az
nem lesz képes azt többé nélkülözni. Ezt bizonyítja a naponta
beérkező halainak és megrendelések. Ára egy nagy üvegnek,
mely több hónapra elég, 3.85 K. Minden ügyhez egy próbadarab
Ma-Hilla-szappan és pontos utasítás van mellékelve. Próbászelencék
1 K 20 f.-nek helyegében való beküldése ellen küldetnek szét a fő-
raktár által. A széküldés a tartalom megnevezése nélkül utánvét
mellett eszközöltek a főraktárból.
Lateiner Leó, Wien, 1/28, Wollzeile 31. Ma-Hilla kapható
Budapesten, Török József gyógyszerárban, Andrassy-út 20.
és Király-u. 12. sz. a. Zárgrában S. Müllner gyógyszerár,
Duga utca 3. Próbászelencéket csak a főraktár küld.

Figyelmeztetés!

Karácsonyi jutalom.

Minden tisztelt vevőm, a ki október 1-étől
november 30-ig egyszerre legalább 40 korona
értékben megrendel, — kap ingyen karácsonyi
jutalmul: 1 darab 4343 sz. elsőrendű Sas Ros-
kopf Alarm ébresztőórát éjjelvilágítószám-
lappal 4 korona 20 fillér értékben, három évi
írásbeli jóállással. November 30-án beérkező
megrendeléseknél t. vevőm a karácsonyi jutalomban
már nem részesülhetik. Ajánlatos tehát a ka-
rácsonyi vásárlást nálam októberben és no-
vemberben eszközölni.

KONRAD JÁNOS első órágyár,
Brux 748. szám. (Csehország.)

Ezen most jelent meg 200 oldalnyi főárjegyzékem,
mely 3000 képet tartalmaz, kiváratra mindenkinél
ingyen és bérmentve megküldeték.

Ha őszül a haja

ne használjon mást, mint a

„STELLA“-HAJVIZET,

mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer,
mely a haj eredeti színét adja vissza. Üvegje 2 K.
ZOLTÁN BELA gyógyszerárban,
Budapest, V/49, Szabadságtér, Sótator-utca
sarkán. 11186

GERŐ ADOLF

Budapest, IV. ker., Kossuth Lajos-utca 4. sz.

fájós lábakra.

TELEFON 13-05.

OLCSÓ JÓ ÓRÁK.

Valódi ezüst remontőr-óra,
a cs. kir. fémjelző-hivatal jelzésével,
számozott mutató-lappal és másod-
perczmutatóval, pontosan szabályozva
7 kor. 60 fill., duplaféldél 11 kor.
50 fill. Roskopf-rendsz. hor-
gonyművel nyitva 10 kor.
Ugyanaz duplaféldél 13
kor. 50 fill. Arany és
ezüst női órák dús vá-
lasztékban. Az összes
órák pontosan fel vannak
húzva és a legpontosabban
szabályozva, s ezért a 3 évi
írásbeli jóállás hiteles.
Kockázat nincs! Kise-
redés megengedve vagy
pedig a pénz vissza-
adatik. A megrendelést
utánvét mellett eszközli:
Konrad János, első

órágyára, Brux, 738. sz. (Csehország), cs. kir. bírói hites becsus.

Az eddiget arany és ezüst tállatú órákat kinttől 12. Alapítást
1887-ben. A több mint 3000 képpel illusztrált magyar árjegyzékem órák,
arany, ezüst, zeneidők, látszerék, bőráruk, dohányzó kellékek, asztáruk,
szerszámok, háztartási tárgyak, fűtőberendezések stb.-ről kiváratra bárki ingyen
és bérmentve megküldöm.

Bruyerla pipák

elsőrendű gyártmány
valódi elpasztizhatatlan Bruyerla-fából
Sima pipafaj, erősen meghajított nedvtartóval,
meggyfázzár, selyem csővel és szaru szopókával,
körülbelül 21 cm. hosszú csak 1 kor. 50 fill.
Ugyanaz, de faragott Bruyerla-fajjal K 1.60
Kellemes és száraz, ezért tiszta és utol-
érhetetlenül kellemes ízű dohányzás. A leg-
nagyobb választékot dohányzó-szerekről
találhatja árjegyzékemben, mely kiváratra
ingyen és bérmentve küldöm. Megrendelhető:
KONRAD JÁNOS kivélti háza által
Brux, 746. sz. (Csehország.)
Kérje saját érdekében gazdag illusztrált 3000-nél
több ábrával ellátott árjegyzékem ingyen és bérmentve.

Kérje saját érdekében gazdag illusztrált 3000-nél
több ábrával ellátott árjegyzékem ingyen és bérmentve.

Serravallo

CHINA-BOR VASSAL

erősítőszert gyengélkedők, vérszegények és
lábbadók számára. Étvágygerjesztő, ideg-
erősítő és vérjavító szer. 11800

Kittáné sz.

J. SERRAVALLO, Trieste-Barcelona.
Vásárolható a gyógyszerárakban állítkeres üvegekben
K 2.80, egész literes üvegekben K 4.80.

VERSENY ÉBRESZTŐÓRA

amerikai rendszer, minden helyzetben
jól jár, szolgálalképes jó minőségben,
jó és pontos járású 3 évi írásbeli
jóállással, duplájá K 2.90, 3
darab K 8. — Éjjeli világító
számlappal K 3.30, 3 darab
K 9. — Kockázat kizárva! Becseré-
lés megengedve, vagy a pénz vissza!
Széküldés utánvétetl vagy a pénz elő-
leges beküldése mellett

KONRAD JÁNOS első órágyár
Brux 738. szám. (Csehország.) Nagy
képes 3000-nél több ábrát tar-
talmaszó magyar árjegyzékemet
órák, arany- és ezüst-órákról
kiváratra ingyen és bérmentve
küldöm.

**Toronyharang
ébredtő-óra**

1-rendű minőség, 30 óráz ütőszere-
kezettel és ébredtővel, erős hangú
haranggal, órára fémreztett pont-
bolya kerettel, átmérője 30 cm.,
üvegbeütés óralappal, 3 aranyozott
súlylyal, teljesen felszerelve, 3 évi
írásbeli jóállással

csak korona 6.60 csak
kockázatt kizárva! Becserélés
megengedve, vagy a pénz vissza!
szal! — Széküldés utánvétetl vagy
az összeg előleges beküldése mellett

KONRAD JÁNOS
első órágyára Brux, 740. sz.
(Csehország.)

Nagy képes magyar árjegyzék
több mint 3000 ábrával kiva-
ratra bárkinél ingyen és bér-
mentve.

42. SZ. 1906. (53. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.FŐMUNKATÁRS
MIKSZÁTH KÁLMÁN.

BUDAPEST, OKTÓBER 21.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Előfizetési feltételek:

Egész évre ——— 16 korona.
Félévre ——— 8 korona.
Negyedévre ——— 4 korona.

A „Világkrónika”-val
negyedévenként 80 fillérrel
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldij is csatolandó.

KÓNIA.

(Kronium.)

Egykor egy nagy birodalom középpontja
volt, ma már a nevét is jóformán csak
azok ismerik, a kik a közönségesnél job-
ban megőrizték iskolai földrajztanulmányaik
emlékét, nem szölvá azokról, a kiket valami
érdek fűz nyugati Ázsiához. Olyan kép, a mely
minduntalan elébe ötlük annak, a ki a mohame-
dán világ emlékei közt jár. Kilencszáz év előtt
dicsőség és hatalom, — most csak pusztuló
romok emlékeztetnek rá, egy-egy dűledező, de
még így is pompás és érdekes mecset, egy-egy
felirat valamelyik falon. A mohamedán élet

képe ez: mélységes álom a nagy mult romjain,
melyet csak nagy néha riaszt fel egy pillanatra
valami fullasztó, nehéz álomkép, egy-egy ide-
ges vonaglás. Ázsia keleti felén mindenfelől
mutatkoznak a népek nagy ébredésének elő-
jelei, új világtörténeti alakulások távlatait sejt-
tetve, — nyugati részén még teljes a tespedés,
a népek úgy, mint az egyes emberek, lomhán,
közömbösen örlik napjaikat egymás után, nem
törődve se multtal, se jövővel. A dolgok egy-
azon mód folynak az egykor oly hatalmas biro-
dalom minden részében.

De a nyugati civilizáció, sok akadálylyal
küzdve bár, mégis bebocsátja csápjait a halálos
álomban szunnyadó mohamedán-világ terüle-

teire. Nemcsak az európai török tartományok,
hanem az ázsiaiak is mindinkább érezhetik ezt.
A nyugati szellem úttörője, a vasút ott prűsz-
köl és zakatol már Kis-Ázsiában is; elindulva
a Boszporusz partjáról, keresztül szeli az ana-
tóliai vasút s még tovább, a török Ázsia szíve
felé nyomul mind előbbre az épülő bagdadi
vasút.

E két vasútnak találkozó pontja, az előbbi-
nek végállomása, az utóbbinak kiinduló pontja
Kónia városa, a hasonnevű török vilajet fő-
helye. Múltja a klasszikai korig megy vissza;
már a görög időkben nevezetes város volt Iko-
nium név alatt, Bizáncz fénykorában pedig
érseki székhely. A XI. században székvárosa

A DAR-ÜL-UFUSZ-DSÁMI.

A LABANDA-DSÁMI.

KÉPEK KÓNIAÓRÓL.

Szép, szebb, legszebb

lesz mindenki, mert 2-3-szori bekenés után eltűnik az arcáról
patta nás, kiütés, szepő, májfolt, söt ráncok is
a valódi angol

BALASSA FÉLE UGORKATEJ

használatát által.

Teljesen ártalmatlan és a kéz, nyak-, váll-,
arcbőrt biztosan fehérré, üdév, finommá varázsolja 1 üveg ára

2 kor. Ehhez ugorkaszappan 1 kor., puder 1.20 kor., ugorka-crème 2 kor. Kaphatók a gyógy-
szertárakban. Csak Balassa gyógysz.-féle a valódi! Balassa Kornél gyógyszerár Budapest, Andrassy-út 47.

Sok millió előkelő urhölgy használja
a világhírű Földes-féle

MARGIT-CREMET,

mely zsírtalan, ártalmatlan s rögtön sapít.
A Földes-féle MARGIT-CREME
gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer
szepők, májfoltok, bőrtálat,
pattanások, kiütések s mindennemű
bőrbaj ellen. A világ legtekélyesebb bőrgyógy-
szertárakban. Csak Balassa gyógysz.-féle a valódi! Balassa Kornél gyógyszerár Budapest, Andrassy-út 47.

Legkedveltebb, legjobb hajfestőszer a

MELANOGENE

fekete és barna színben.
Ezen kittinó és ártalmatlan készit-
ményvel haját, szakált, bajuszát pár
percz alatt feketére vagy barnára le-
festeni. A szín állandó és a ter-
mezetes színtől meg nem különböz-
tethető. Ártalmatlan és alkalmazása
igen egyszerű. Nem piszkít. 11284
Ára 2 korona 80 fillér.

Posta utánvétellel vagy a pénz elő-
zetes beküldése után küldi a készitő-
Földes Kelemen gyógyszer. Arad. Budapesti főraktár: Török József gyógyszer. Király-u.
12 és Andrassy-út 20. Kapható minden gyógyszerárban.

A BAJRAM-ÜNNEP KIHÍRDETÉSE A KÓNIAI FŐKORMÁNYZSÁGI PALOTA UDVARÁN.

lett a nagy szeldsuk birodalomnak, a mely az égei tengertől az Indusig, a persa öböltől a Jaxartesig terjedt, hozzá tartozott egész Turán és Irán, Arábia kivételével Ázsia egész nyugati része. Ez volt Kónia fénykora, melynek nyomai ma is meglátszanak még. A szeldsuk-korból valók legnevezetesebb épületei, köztük az az aránylag elég jó állapotban fenmaradt nagy mecset, a mely ma is építőjének, *I. Ala-eddin Kai Khobad* szeldsuk uralkodónak nevét viseli. A mecset három hajójú bazilika és vízszintes mennyezete 50 különböző korokból származó és különböző stílusú oszlopon nyugszik, padlója pedig roppant értékű keleti szőnyegekkel s az e környéken még elég gyakori vadkecske- és juh-bőrökkel van beborítva. Kis türbéjében (sirhely) nyolez szultán sirja áll, ezzel szemben a híres szép szöszék, a keleti fa-szobrászatnak ritka remeke. Hasonlóan nagyobb régi mecset a *Laranda-dsámi*, vagy más néven *Sahib-Ata dsámi*, melynek különösen érdekes kapuja és gazdag díszítésű minaretje nevezetes. Ugyancsak a szeldsuk-korszakból való a jogi tudományok iskolája Kóniában, a szircseli medreszé, melynek kapuját egyik képünkön láthatja az olvasó. A régi, elmúlt hatalom mellett a régi rombadőlt művelődés emléke ez, ma már az egykor híres iskola csak tengődik, régi jelentőségét javarészt elvesztette. S a pusztulás e képét teljessé teszi a *Dar-ül-Ufusz dsámi*, melynek sokszögletű kupoláját már belepte a fű és moha, csak a kapuja és homlokoldala maradt meg elég jó állapotban.

A mai török életbe vezet egy további képünk. A Bairam-ünnepet hirdetik ki a kóniai kormányzói épület udvarán. Bairam tudvalevőleg kettő van: a Ramazan böjti időszakára következő három napos Kicsük-Bairam (kis Bairam), a mikor éjjel-nappal mulat a nép s az erre 70 nappal később következő Kurbán-Bairam, vagyis az áldozás ünnepe, a mikor a vagyonosabb muzulmán juh-áldozatot hoz s a szegények kapják az áldozati állatok húsát. A török nép túlnyomó része irástudatlan, a naptár pedig meglehetősen bonyodalmas lévén, szükséges az ünnepek napjainak hivatalos kihirdetése, annyiaval is inkább, mert az ünnepek pontos megtartása nemcsak vallási, hanem állampolgári kötelesség is.

A Kóniába vivő anatóliai vasút a Sztambullal szemben fekvő Haidar-Pasa állomásról indul.

E várostól 575 kilométerre van az egykori görög Philomelion, ma *Aksehir* városa, a hol a régi török világ nevezetes emberének: *Naszr-eddin* hodsának, a kifogyhatatlan jókedvű tréfacsínálónak hamvai nyugosznak. A komoly törökök előtt ma is nagy tiszteletben áll a jó hods, a kinek alakja köré egész óriási adomakört fűzött a hagyomány. Böles és szent ember hírében áll, sírjához valóságos bucsujárásokat rendeznek s kegyeletük jeléül teleaggatják tarkabarka rongydarabokkal. De tiszteletben tartják az európai tudósok is, mert ezernyi tréfái a régi török ethnographiának és gondolkodásmódnak valóságos kincsesbányái.

Az egykor oly hatalmas Kónia, mely falaitól több izben visszaverte a keresztes hadakat s csak egyszer hódolt meg Barbarossa Frigyesnek, akkor indult pusztulásnak, mikor 1466-ban a nagy Mohammed szultán elfoglalta s lakóinak nagy részét áttelepítette Konstantinápolyba. Azóta a jelentéktelen vidéki város színvonalára süllyedt s életébe csak újabban hoz valamilyen élénkséget a vasút. Egykori dicsősége azonban örökre a múlté.

RÁKÓCZI ÚTJA.

A legszebb csillagok az égen,
Az üstökösök visszatérnek,
És fényben és sugárban gyarapodva,
Útjuk az eget megint beragyogja,
Intelmül az emberiségnek.

Intelmül az emberiségnek,
Hogy el ne csüggedjen hitében.
Az eszme, a mely milliókba lángol,
Ha meghal, foltámad a halálból,
S kigyúl az unokák szívében!

A legszebb csillagok az égen,
Az üstökösök visszaszállnak.
Nagy, glóriás fényüket visszahozzák.
És sápadoznak fönt a csillagcsokrák,
S lent nagy, csodás dolgokra várnak!...

... Én nemzetem, készen találok
Minden jövő, higgy a csodákba!
Rákóczi visszatér... a föld megindul,
A vértanúk kikelnek sirjaikból,
— Valami lesz itt nonsokára!!

Szabolcska Mihály.

LÁNY-AVATÁS.

Szöke leánygyermek, hajlós csipkerózsza,
Mitől gyúlt ki arcod hirtelen pirosra?
Mint kőd a kék tavon, bús a szemed, édes,
El-elnémul ajkad, a mindig beszéd.

Gyer ide Etuskám, hajolj rám, így, látod,
Hadd beszéljek neked egy s más csacsiságot,
Hanem el ne mondd ám anyádnak, bácsidnak,
Kikapnánk, ha tudnák, hogy mikre tanfiliak.

Add a csöpp tenyered, hadd jóslok belőle,
Hajnalhasadásból napkelti időre;
Ismerem, hajh, nagyon, az idők forgását,
Tavaszi áradását, késő fagy rontását.

A kedves márczius legszebb idő nekem,
Ép márczius napja sűt most a csacsiságot,
Mint gyermekajk csókja, szelíd még sugára,
De meglásd, meggyűjti bajod nonsokára!

Márczius bűbája, lányébresztés láza!
Az alvó rózsafát tavaszi szél rázza,
A föld szíve táján pihegve, zibongva
Millyő virág készül nagy forradalomra...

Rátartós kis lány te, szinte látnak rajtad,
Tavaszi forróház remegtetni ajkad,
Okos szemedre, mint elfogott madárnak,
Riadtan könyörgő gyáva könnyek szállnak.

S itt a nyakam Etus, hogy a te legényed
Szörnyen nagy csacsi lesz, — régi a történet,
Okos lány és számár, szörnyen számár legény,
Ez a dolgok rendje a vén föld kerekén.

S te, a mily hős vagy most, sarkonforgó, bátor,
Oly szörnyen gyáva lesz, sirs is, mint a zápor,
No, csak ettől ne félj: tavaszi záportul,
Áldás az a földnek, még ha túl is csordul.

Hajh tavaszi zápor!... Mégis Etus, látod,
Volt egyszer valaki, a kinek megártott,
Márczius tajtékzó, véres áradatja
Tavaszt, virágát mind. mind learatta.

Mégse sajnáld, s te is: ne félj csipkerózsám;
Lám, ha a Sors-angyal idejönne hozzám,
Azt kérném: mielőtt kűrtjét majd megfújja:
Azt a szép márcziust éljem végig újra.

Bodor Aladár.

A NOSZTY-FIÚ ESETE TÓTH MARIVAL.

Elbeszélés.

Irta Mikszáth Kálmán.

I.

Mire jó a lécz a rókának?

A rakoneztalan Gyik folyó szabályozásánál valami techtli-mechtli (nincs rá hála Istennek magyar szó) történt az állami közegek és a vállalkozók közt, de hát melyik szabályozásnál nem történik? Nem emlékszem már bizonyosan, hogy volt, mint volt, de gyanítom, hogy nem a vállalkozókat csalták meg az állami közegek s nem is az állami közegeket csalták meg a vállalkozók, a mi onnan látszik, hogy a közönség egész Bontó-megyében egyformán szidta a vállalkozókat és állami közegeket. Szóval azt lehetne logice hinni ebből, hogy az egész föl-kavart ügy tárgytalan volt. A mihez én egyéb-iránt nem értek. Én csak arra nézve hallottam bizonyos sopánkodásokat akkoriban, hogy rossz időben pattant ki a dolog és hogy a kormány is nagy mulasztásokat követett el. Máskor, jó időben — úgy mond, — elcsúszik az ilyesmi a lapokban, hátul, a kis betűk ocaánjában, de nyár közepén a cicero betűk ráéreznek még a kis falatokra is. Épen nagy szélesend volt egész

Európában. A külügyminiszterek és nagyköve-tek fűrdőhelyeken időznek és nem keverik a kártyákat. Világesemény nincs. Sehol semmi fekete pont — csikknek való. Csak a Gyik folyón úszik egy kis piszok. Uborkaidény van. Kis halak jó halak ilyenkor. S hajrá, megindulnak az emberevő papírsárkányok a nagy cicero betűkkel, gyűrják, húzogatják a kérdést, mely szépen nyúlik, mint a rétestészta: Kis piszokból lesz nagy piszok, kis zajból nagy lárm, új adatok, nyilatkozatok, leleplezések, új bűnbakok támadnak, a falánk papírsárkányok mindennap meg-esznek egy-két embert, néha hármat is. Hogy hol fog ez végződni?

Ákárhol fog is, de olvasmánynak legalább igen kellemetes most a méhesekben, vagy a szé-rükön a gépelés mellett. A gép zúgása és a méhek döngése zsongító, kibékítő. Itt nincs elégedetlenség a Gyikon történt visszaélések miatt, itt csak azt a tényt látják ebben, hogy az Úristen ezeknek a fránya zsidógyerekeknek is (értsd a lapokat) minden nyáron pottyant be valami jó themát a kalamárisukba, hogy ők is arathassanak.

Mert filozof egyenkint a magyar ember, de a hol több gyűlik össze belőlük egy rakásra, mint a kaszinókban, a kávéházakban vagy inter-pocula a kuglizókban, ott rögtön aggódo hazafiak-nak vedlenek át, panamát, korruptiózt emle-getve, s keresik a szálatokat, melyek a baj eredetét a lehető legmagasabb helyig fölvigyék.

Legrosszabb lelkű ellenben az olvasóknak az a harmadik rétege, melynek leginkább nemesi-tenie kellene a többi. Ezek maguk a politiku-sok, a képviselők, a kik ilyenkor a kastélyaik-ban nyaralnak, vagy Európa mindenféle nya-raló helyein mulatoznak. Ezeknek mindegy, mi történt a Gyik szabályozásával. Egy-két mil-lió forint pusztul-e el az állam kárára vagy csak tiz garas. Ezeket csak az érdekli, hogy mekkora mértékben ártott a dolog a kormánynak. Egyik-másik éledelegve kiált fel, olvasván a paprikás lapközleményeket:

— Hja, hja! Nem szeretnék most a miniszter bőrében lenni.

(Pedig bizony ösmerlek, szeretnél te abban lenni, atyámfi.)

Némelyek nem mutatják a kárörömet (ezek a nagyképű kormánytámogatók), hanem igekez-nek lehetőleg aggódo arcot vágni.

— Ej-ej, mit fog most a szegény Laczi csinálni? (Ez a Laczi a miniszterelnök.)

No, az pedig egészen világos, hogy mit fog a «szegény Laczi» csinálni. Hiszen ki van már erre találva az arkánus. Az emberevő papír-sárkányok ellen vannak a miniszterelnökök saját külön papírsárkányai, a melyek nem esz-nek meg egyebet, csak a rendelkezési alapot. A sajtóiroda kiadja a jelszót s a saját külön sárkányok rárohannak az emberevő sárká-nyokra. Tagadnak, cáfolnak, ferdítenek, mosakosznak, vagdalkoznak, a mi tüzet azok szítot-tak, ezek eloltják, vagy új tüzet gyújtanak egyebütt, hogy arra tereljék a figyelmet. Kutya egy tudomány ez, nagy stratégia, taktika kell ahhoz.

Vagy elül aztán a zaj, vagy el nem ül és folytatódik őszszel az országgyűlésen. Valamelyik ellenzéki vérsze lecsap a kész pecsenyére inter-pellációk alakjában, és ez már akkor komoly dolog, mert a lapok hazudhatnak, de a minisz-ternek igazat kell mondani és cselekedni. Ha pedig a miniszter megindítja a vizsgálatot, akkor mérgesedik csak el az ügy, s potyogni fog-nak az emberek elől-hátul, mint a megrázott fáról a ferges almák. A mi iszen nem volna nagy szerencsétlenség, ha eközben meg nem mutatkoznék a sok szenny, mint mikor a köve-

zetet föltépik, a csatornák piszka. És voltaképen attól fél a pénzügyminiszter, hogy az eset rossz hírbe hozza az országot az európai pénzpiacozon. Az öreg Rotschild megharagszik és nem ad új kölcsönt, akkor aztán tessék megfagygyúzni az egész mesterséget.

Jaj bizony, ha interpelláció lesz, nagy baj lesz. Ha a Ház elé kerül az ügy, ott már tehe-tetlenek a saját külön sárkányok. Oda már erő-sebb mosó-intézet kell — a többség.

Őszszel aztán, mikor a többség beszállgózni kezdett, kisült, hogy az is fészkelődik. A bontó-megyei vizszabályozási leleplezések felborzol-ták a megelégedés álló vizeit. Mi van hát a dologban? Mi igaz, mi nem igaz a hírlapi köz-leményekből? A mameluksnak is vannak határai. A birka elég türelmes, de néha topog a lábával. Sűgtak-bűgtak nagy csoportokban a klub napéjén. Az intrikusok megkezdtek akna-munkájokat, az elégedetlenek morogtak. A stré-berek észrevették és besűgták a minisztereknek.

Ő excellenziáik összebűjták a miniszteri szo-bában és azt határozták, hogy jó volna a dolog-nak elejét venni, mert bizony a kormány egyes tagjait is sok mulasztás terheli a Gyik-ügy-ben. Elejét venni, de miként? Ebben fött a mi-niszterelnök ősz feje. Hanem hát azt nem sza-bad mutatni. Egy jó miniszterelnök nem búsol, nem csodálkozik, nem siet, nem haragszik és soha sincs zavarban.

Gondtalanul jött ki az úgynevezett Deák-szobából, szétnézett mosolygva a nagy terem-ben a párthívek között, köszönt ide-oda, miköz-ben átment a kártya-szobába, ott a tarokknál megpillantott egy magas, gólyanyakú öreg urat, a ki látszólag a kártyáit rendezgette és a hosszú-szárú szivarszipkáját szortyogtatta a többiek feje fölött, alkalmi nyilván így a kártyáikba benézni. A miniszterelnök hozzá hajolt:

— Ha rád kerül az osztás, Pál úr, kérnék egy pár percet.

A klubban fegyelem van. Pál úr rögtön átadta a kártyáit a sok dologtalan gibecz egyikének s kisietett a miniszterelnök után. A többiek irigy-kedve néztek utána, mint az odaliskók a társ-nőjükre, a kinek a szultán kendőt vet.

— Vajjon miben sántikál a Pál?

Úgy látszik, a partnerek viszont az ő kár-tyáiba szerettek volna benézni.

Pál úr igekezett magát átverni a nagy terem-ben ögylgő csoportok között, hogy az elől menő miniszterelnökhöz csatlakozhassék, hadd lássák palam et publice, hogy a kormányelnök szobára viszi, mert az némi nymbuszt ad a kö-zönséges képviselőnek. Andrassy Gyula, a haj-dani külügyminiszter csak annyit tett illo tem-pore egy-kétszer a kaszinóban, hogy megtuda-kolta «Nem volt-e itt Éber Nándor?» s Éber Nándor megnőtt ezentúl a laikusok szemében s nagynak maradt. Mert más dolog az, ha va-laki a miniszterelnökök keresi s állva, kutya-futásban válthat vele halkan egy pár szót a teremben, és más dolog, ha a miniszterelnök keres valakit s beviszi a Deák-szobába a kiváncsi tekintetek és a találékony újságírók elől.

Nos hát, Noszty Pál nem volt szerencsés, utolérte ugyan a miniszterelnökök, de csak az olvasó-szobában, a hol el vannak merülve az emberek a papírepledés nézésébe és nem lát-ják a készülő eseményeket, a már elkészültek miatt.

Észrevétlenül léphettek be a Deák-szobába, a hol a miniszterelnök bizalmasan tette rá a kezét a Noszty Pál vállára.

— Beszélni akartam veled, Pál úr. Hát mi van azokkal a dolgokkal a megyédben? Ül le és beszélj nekem.

Noszty Pál ugyanis egyik kerületét képviselte

Bontó-megyének, melyet tréfásan «Noszty-me-gyének» is neveztek, mivelhogy a Noszty-család ott a legterjedelmesebb és leghatalmasabb.

A körteképű, hórihorgas ember leült egy an-golos bőrszékre és apró, éles, ravasz szemével a kormányelnök arcát kémelte.

— Hát az bizony elég nagy slamasztika, iszonyú darázsfszések. Ha belenyűlsz, kegyel-mes uram, akkor elpusztulsz.

— Eszerint azt gondolod, hogy bele ne nyúljak?

— Azt én nem mondom. Mert ha bele nem nyűlsz, akkor is elpusztulsz.

— Bolond vagy, Pál úr. Csak nem hiszed, hogy belebukjék a kormány. Egy ilyen csekélységbe.

— Hány erős ember halt már meg abban, kegyelmes uram, hogy a tyúkszemén roszul vá-gott be a késsel.

— És te ezeket ilyen közömbösen mon-dod? — szólott a miniszterelnök tettetett jókedv-el. — Micsoda mameluk vagy te? Meg se sira-tod az embert.

Noszty úr vállat vont és az egyik lábával kedélyesen dobolt a szőnyegen, majd szavalni kezdte Senecából, jól ropogtatva a szavakat:

— Omnia mors poscet, Lex est, non poena perire. Hic aliquo mundus tempore nullus erit. (A halál mindenekkel bir, törvény az elpusztul-ás és nem büntetés. Itt valamikor nem lesz még a világ sem.)

A miniszterelnök fumigative intett a kezével.

— Eredj a latin poétáiddal, azok most nem segítenek. Veled akarok én tanácskozni. A te ravasz paraszt eszeddel. Te legjobban ismered a megyét, a honnan táplálkozik ez a botrány. Te alkalmasít az is tudod, hogy melyik lyuk-ból milyen szél fúj. Mert az mindenből lát-szik, hogy valaki vagy valakik mesterségesen csinálják s a sajtót informálva, elaludni nem hagyják a kérdést.

— Bizony az meglehet. Sok rossz ember van a világban.

— Nekem pedig ez a kérdés igen kellemet-len, — mondá a miniszterelnök komoran.

— Elhiszem neked.

— Az ország hitelének pedig ártalmas. Hát már most azért kérettelek, mondd meg nekem, hogy mit csináljak?

Noszty Pál sajtáságosan vigyorgott, ravasz szemei szikráztak, mint a macskáé a sötétben.

— Tedd azt, kegyelmes uram, a mit a rókára fog rá a néphit.

Noszty Pál rendesen vagy idézetet vagy anek-dotát mondott. Sohase beszélt egyenesen, min-dig parabolákban, mert azokat könnyebb vissza-színi, vagy így-amúgy elmagyarázni, átcsűrni-szavarni, ha szükség mutatkozik.

— Azt mondják ugyanis, — folytatta Noszty, — hogy mikor a róka bundája annyira tele van már bolhával, hogy a viszketegség türehtelen...

— Hm, az enyim csakugyan teli van most, de folytatd csak.

— Akkor a róka megfog a szájába egy léczet s azzal bemegy a vízbe, de óvatosan, először bemártja a farkát... Azután a testének alsó részét mártja be, úgy úszik a vízben. A bolhák ennél fogva a vizes testrészekről átfutnak a szá-raz helyekre. Mikor már mind a hátán vannak, lassan-lassan benyomja egész testét, csak a fejét tartja fenn. A bolhák most már mind fel-ugrálnek a fejére.

— No persze, — motyogta a miniszterelnök, és önkénytelenül odakapott a fejéhez.

— A furfangos koma e circumstantiák között a fejét kezdi a vízbe mártogatni, mire a bolhák a fejbűbjáról mind átmennek a szájában tar-tott faléczre...

— Ohó!

BEBOLTOZOTT KÖHID NEVCEHİR FALUBAN, A KÓNIAI VILAJETBEN.

— És most jön már a döntő mozdulat. Hirtelen kiereszti ő kelme szájából a faléczet, mely aztán úszik jobbra, míg a róka úszik balra, — de már akkor nincs a szőrében egy bolha sem. A kegyelmes úr elmosolyodott.
— Azt érted ezalatt ugy-e...
— Azt, hogy ereszd el te is a faléczet.
— Melyik faléczet?
— A főispánt.
— De hiszen a főispán ártatlan.
— Az meglehet, de ő a vízi kormánybíztos.
— Azonfelül közeli rokonom, unokavérem.
— Annál inkább. Azt fogják mondani, igaz-

ságos ember vagy. Mátyás király nymbusza is onnan volt a nép előtt, mert bezáratta a nagybátyját.

A miniszterelnök habozni látszott. «Nehéz dió» — dünnyögte félhangosan.

— Semmi se könnyebb, hidd el, hanem előbb persze gondoskodni kell, hogy a bolhák legálább részben átmenjenek a léczre.

A kegyelmes úr a szakállát simogatta.

— Ejh, nem volna szép és illendő dolog.

— A kormányzás nem lovagjáték, kegyelmes úr.

(Folytatása következik.)

MILYEN TEMETÉS ILLETI RÁKÓCZIT?

Budapest, október 17.

Kétszázharmincz év óta most lesz Magyarország a másodlik fejedelmi temetés Rákóczi Ferencz hamvainak hazahozatalával. Az utolsó fejedelmi temetés 1677 augusztus havában ment végbe a magyar fejedelmeket megillető ceremóniák összes pontozatainak szigorú betartásával. Akkor is Rákóczit temetett az ország, I-só Rákóczi Ferenczet, kinek halála után Magyarországot pár év múlva besorozták az örökös tartományok közé s az ezekre fennálló módszerrel iparkodtak kormányozni. Az I. Rákóczi Ferencz temetése annyiból is historiai jelentőségű, hogy a fejedelmi szertartások magában foglaló temetési rend eredeti alakjában maradt fenn utána, úgy hogy mikor az ország ismét abban a helyzetben van, hogy halhatatlan emlékü fejedelmét kell temetni, ezt az érdekes okmányt a programkészítőbizottság, azt hiszük nem mellőzheti.

Harminczkét pontból álló temetési rend határozta meg I. Rákóczi Ferencz hamvai eltakarításával járó szertartásokat. Ez a regula régi hagyományokon alapult s magában foglalta a régi fejedelmi temetéseknél ama főbb elemeit, melyek szerint Erdélyben és Magyarországon a fejedelmek emlékének adózni kellett. A hagyományokon kívül megőrzött azonban még olyan ősi momentumokat is az I. Rákóczi-féle temetési rend, melyek egyenesen a honfoglalás korabeli szokások maradványaira vallanak. Ilyen érdekes mozzanat volt I. Rákóczi Ferencz temetésén a zászló- és a kardtörés, mely a szertartás huszonkilencedik pontját töltötte be. Ez még a régi magyar temetkezések ősi maradványa gyanánt élhetett ebben az időben. A temetési rend többi pontjai különben mind a szertartás ama kellekeiről szólnak, melyek a magyar fejedelmeket megilletik. Kétségtelen tehát, hogy a II. Rákóczi Ferencznek is ugyanez a ceremónia dukál, a mi apjának, az utolsó Magyarországon elhunyt magyar fejedelemnek. Ebben a programban kifejezésre jut a halott személyének, rangjának, nemzeti kiválóságának összes kiemelkedő mozzanata. Rákóczi családjában hagyomány gyanánt élt ez a temetkezési szokás, nyilvánvaló tehát, hogy ez az a bizonyos

hivatalos rend, melyvel a magyarság elhunyt fejedelmei emlékének adózott. Egyelőre itt ismertetjük az érdekes okmányt, (eredetije a Rákóczi-Aspremont-Erdődy levéltárban őrizte-tik). Az eredeti okirat így szól:

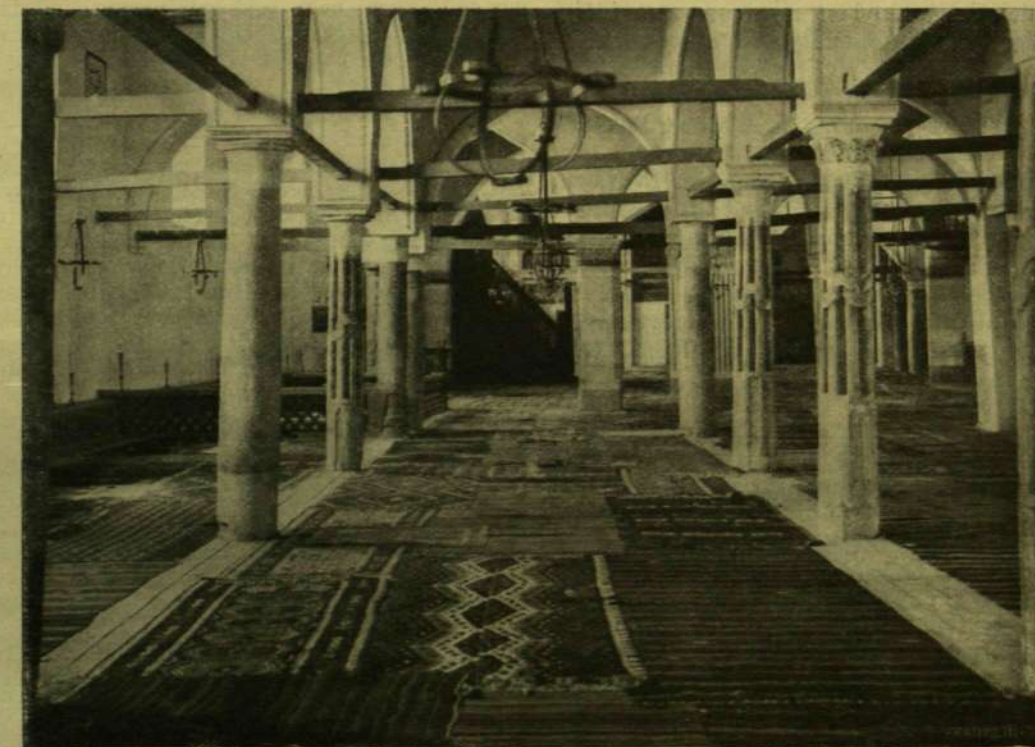
Méltóságos Fejedelem, Rákóczi Ferencz
Kegyelmes Urunk ő Nagysága Temetésének
Rendje:

1. Négy szerszamos lovon négy ifiak, színes köntösben, a kik előtt egy gazda, avagy proceszionnak vezére, ugyan lovon elől mégyen.
2. Egy sereg, színes ruhában. Ez eleiben négy trombitás Nro 4. Ezeknek hadnagyok, fáklájok, dobok.
3. Nemes Sáros vármegye serege, zászlójával és maga tisztjeivel s trombitásával.
4. Fekete köntösös, lobogós-kopias-sereg mintegy száz lovasból álló. Ez előtt négy trombitás, fekete czimeres köntösben dobosával együtt. Fekete nyargaló-zászló előttte.
5. Maga a Méltóságos Fejedelem udvari serege, egy becsületes öreg-ember-szabású vezér előttte; négy trombitások fekete mentékben és süvegben. Ez előtt egy fekete kornyéta (zászló).
6. Deákság a keresztelt.
7. Ötven koldusok, fekete kápákban öltöztettek, sárga viasz-szövetekkel.

NASZR-EDDIN HODSA SIRJA.

8. Szerzetesek, külbömb-külbömbfélék, magok keresztivel és fejér szövéténekekkel.
9. Káptalanbéli és papi Rendek, czimeres, fejér atlaszoz szövéténekekkel.
10. Éneklő diákok, avagy chorus, czircziter hus személyből álló, czimeres fejér szövéténekekkel.
11. Felöltöztetett papi Rendek, a kik az infulás Prelatus mellett lesznek. Ezek is mind czimeres, atlaszoz és fejér szövéténekekkel.
12. Boldogságos szűz Congregatiója, Labarum-jával.
13. Sæcularis Rendek, melyekben oly rend tartassék, hogy a nagyja mind hátul avagy utól maradjon.
14. Városok követei, czimeres, fejér atlaszoz szövéténekekkel.
15. Vármegyék követei, czimeres, fejér atlaszoz szövéténekekkel.
16. Urak és uri asszonyok követei, fejér, czimeres, atlaszoz szövéténekekkel.
17. Uri Rendek fejér, atlasz-czimeres szövéténekekkel.
18. Tizenkét gyászos trombitás, mindeniknek fekete, öreg kamuka czimer a trombitájokon.
19. A Méltóságos Fejedelem tisztjeinek zászlói, kik közül fejedelemségének installatiójában hozott zászlóját és botját külön-külön Uri Rendek viszik.
20. Tíz szerszamos lovak, külbömb-külbömbfélé öltöztetve.

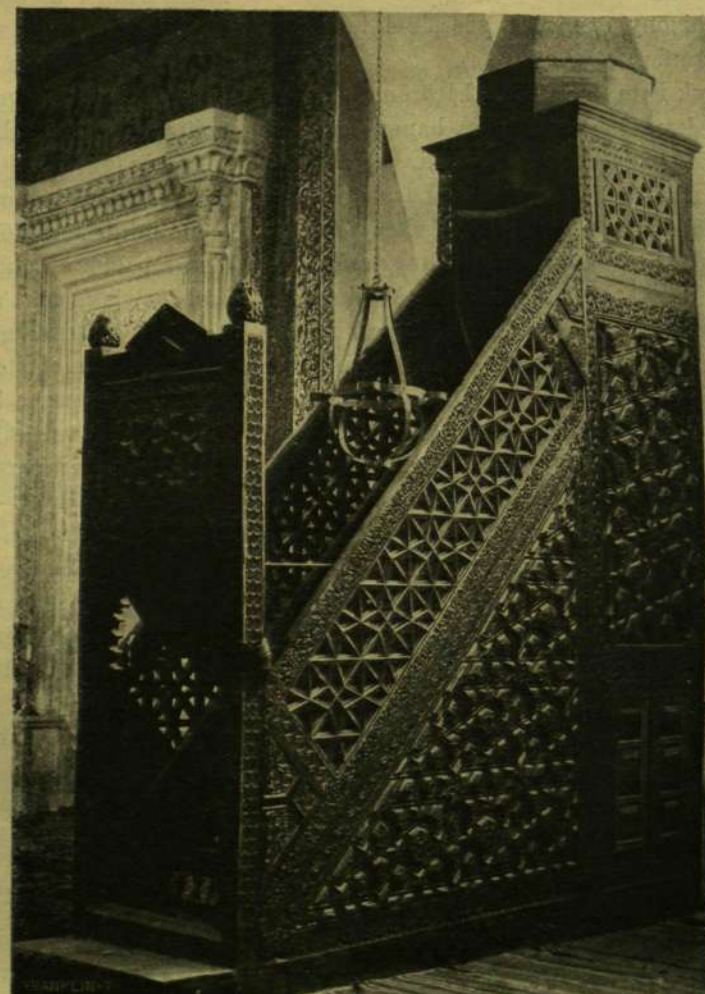

ALA-EDDIN MECSETJÉNEK BELSEJE.

KÉPEK KÓNIABÓL.

A SZIRSELI-MEDRESZÉ (ISKOLA) KAPUJA.

ALA-EDDIN SZELDSUK SZULTAN MECSETJÉNEK SZŐSZÉKE.

KÉPEK KÓNIABÓL.

tözetben; két-két gyalog ember vezeti mindenkét, azokhoz vigyázó jó gazdák és lovászmesterek, színes köntösben.

21. Egy szerszamos lovon, fegyverderekas (vitéz), aranyos bottal.

22. Egy tollas, aranyos sisakot egy iffiú viszen, feketében az Udvarból való.

23. Más egy iffiú, feketében — az is az Udvar népe közül való — egy pár öreg, aranyos sarkantyút viszen, fekete tafota keskenőben fogva.

24. Harmadik egy iffiú, feketében, az udvari nép közül, egy színes bársonyos pallost viszen, fekete tafota keskenőben fogva.

25. Negyedik, ugyan feketében való iffiú, egy aranyos botot viszen, hasonló fekete tafota — keskenőben, — melyek mind a templomban maradnak, az Epitaphium mellett.

26. Az Epitaphiumot két, feketében öltöztetett becsületes emberek viszik.

27. Egy fekete-bársonyban földig nagyhoszszan fölöltöztetett ló, azon fejér, aranyos atlasz-czimeres. Mellyet ketten vezetnek fekete köntösű személyek.

28. A templomban való fekete, öreg, aranyos zászló.

29. Egy gyászos, tafotából való jó hosszas lobogó, kit a sirban törnek. Ezt egy feketében levő iffiú

KUBELIK JÁNOS KÉT KIS LEÁNYA.

viszi; e mellé maga (a fejedelem) *viselő kardja, kit is a sírban törnek.*

30. Atyafiak, a kik lesznek.

31. A test; e mellett tizenkét iffiak, fejér czimeres, atlaszos szövőttekkel, feketében.

A testnek vitele, ha az alkalmatosság megengedi, nyolcz búcsútes Üri Rendek lesznek, fekete mentekben.

32. A test után a gyászos asszonyok, kiket is, méltóságok szerint, ahhoz alkalmas rendeknek kell fogni.

*

Más szempont alá tartozik az a kérdés, hogy a fennálló szokások és rendeletek értelmében II. Rákóczi Ferencet, mint fejedelmet és katonát mai gyakorlat szerint minő temetés illeti meg. Mintán ő az 1705-iki szécsényi országgyűlésen az egybegyűlt rendek által törvényes módon *vezérlő fejedelem*-mé választatott, kétség-telenül a legnagyobb pompa és tisztesség adás illi a alkotmányos elbírálás szempontjából is. Ez a pompa nem is fog hiányozni temetéséről, de fog a katonaság jelenléte, melynek távol maradását nem firtatjuk, miért-miért nem, de eddig senki sem magyarázta meg. Holott a katonaságnak is részt kellene vennie a temetésen, először, mert Rákóczi az uralkodóházal rokon viszonyban állott, másodsor, mert mint fejedelmet a fegyveres haderő gyásza illeti meg. A közös hadsereg és honvédsereg *szolgálati szabályzatának* első része értelmében az államason jelenlévő összes csapatoknak tüzéséggel és lovassággal egyetemben ki kellene vonulniok, a temetés napjától kezdődőleg pedig a tisztikarnak szolgálatban és szolgálaton kívül a Rendeleti Közlönyben meghatározott időig karszalaggal és fekete fáttyollal bevont kardbajttal kellene a fejedelmi gyászban részt vennie. Ime ezek a szertartások és hivatalosan megállapított czeremoniák illetik meg Rákóczi Ferenc emléket, midőn most az ország egy nagy és korszakos jelentőségű nemzeti ünnep előkészületében áll. A temetési rend sokféle intézkedései, csillogó külsőségei és gazdag czeremoniái különben szimbolikus értelemmel bírnak, melyek ebben a formában is jelképezik, hogy a halott valóban a nemzet s épen ezért a végtisztesség adásban is a nemzet legnagyobb elismerése illeti.

Zuboly.

KÉT GYERMEKKÉP.

A legbájosabb mozdulatok és jelenetek nem a képirok és szobrászok képzelődésében születnek; maga a természet teremti meg azokat a legnagyobb változatossággal és ötletességgel. Lám, az itt bemutatott elragadóan naiv két gyermekképet sem a művészi leleményesség alkotta meg; hanem egy szerencsés pillanatban lopta le a fényképező gép, a mint azt a természet, a legügyesebben inszenázó mester, minden mesterkedés nélkül följáratotta. A jelenetek érdekességét növeli, hogy a szereplők apróságuk

daczára is nagyon ismert egyéniségek: világhírű hegedűművészek: Kubelik kis leánykái, ismert történetbuvárunk, Széll Farkas unokái. Képeink a mester csehországi kastélyának parkjában mutatják be a kedves bábékat, a pázsiton egymással enyelegnek és évdőnek.

IPOLY ARNOLD LEVELE LISZNYAY KÁLMÁNHOZ.

Lisznyay hátrahagyott irataiból közöltünk már minap néhány levelet. Jelenleg Poly Arnoldnak egyik levelét mutatjuk be, mely irodalomtörténeti szempontból is becses.

Lisznyay Kálmánnak tiszteletét s üdvözlését

Ipolyi Arnold.

Különösen megtisztelve éreztem magamat Kd hozzám intézett szép költeménye által. S midőn ezennel bizományosának a Palóc dalok második kötetére előfizetést küldök, megragadom egyszerűsége alkalmát, Kdnek megtisztelő üdvözléte szíves köszönetemet kifejezni.

Kd szíves figyelmét pedig annál inkább tudom nagyrabecsülni, miután régtől Kd nemes igyekezei legnagyobb tisztelői egyike vagyok, mint erről munkám is tanusodik. Abból láthatja K., hogy senki nálamnál jobban nem méltányolhatja Palóc dalait, melyeket azonban, mint tovább hízelgek magamnak, talán senki sem értett meg nálamnál jobban és bizonyára aligha hatottak valakire oly rokon-érzettel, mint rám. Mert magam is palóc fiú lévén, akárcsak hallanám bennök dajkam bölcsődalától kezdve egész a Cini-cini Péter bácsiig mindazon kedves hangokat és dallamot, mely gyermekkoromból viszhangzik emlékenben. De egyébként is, ha jól tudom, bennünket földiségünkön kívül még talán közelebb kápos is vonz egymáshoz; legalább úgy emlékszem, hogy boldogult nagynéném, Jan-kovichné Varsányban, többször monda, miszerint őt Kdhez vagy családjukhoz közelebbi viszonyok fűzik.

Ákárhogy is van, elképzelheti K., hogy emilyen száraz és fanyar tudókára, minő magam vagyok, vagy a minőnek csak tartatom, egyiránt kellemesen hat, midőn nemzeti első költői egyikének figyelmében s megtiszteltetésében részesül. Kden kívül csakis Arany János volt, ki munkámat eddig e tekintetben hozzám intézett üzenetével is méltányolta. S habár kivet más tudományos tekintetekből is irván, nem gondoltam arra, hogy az költőnk kézikönyvébe legyen, mégis a legnagyobb dícséret s megtiszteltetés rá nézve, ha kihívelyezett száraz anyagai, mint gyöngyszemek a költőket is lelkesítetik. Miben tudom, hogy nem iróját, de magát a kifejtett nemzeti tárgyat illeti az érdem.

Mindezekhez ha még megengedi K., hogy egy kérést mellékelhessek, úgy bátorkodnám ismételn azt, mit munkámban Kd és Tompa regét tárgyalva megjegyeztem, vajha t. i. minden regés, babona, szokás stb. néphagyományos vonáshoz, melyet költeményeikbe felvettek, oda jegyzették volna egyszerűsége, mennyire van a vonás, tárgy a néptől hüven elkölcsönözve, s mi benne a költő adaléka? Mit ugyan Kdnl egyes szokásokra, babonákra nézve itt-ott dícséretesen kijelölve találók; de mit a regékre nézve, péld. Toldinál, a csillagokról képletet Sz. Lászlónál tonni elmulasztott. Tudja K. talán, mennyire megszólt ezért a kritika, — habár ez épen hivatalon volt, — s mindenesetre nemzeti hagyományaink tiszta kimutatása nyer vele.

Épen azért, mint K. jól beláthatja, nem követtem a Mnélap Szerkesztője ügyetlen provokációját sem; miután engem semmikép sem illehet, hogy én K. szép költeményéhez a tárgy tekintetéből szóljak, mely itt tisztán csupán költői fictio, s hozzám legkevésbé sem tartozhatik megítélni vagy épen szabályozni akarai, mikép alkotnak vagy alkothatnak régi mythossunk maradványaiból új költői képeket s alakokat költőink — mint péld. Jókai is — igen sikeresen tévé Tündér cikkem felhasználásával a Hölgyfutár első évi folyamában; ez inkább az esztetikai kritika teendője már most. Feladatam csak annyiból állt, hogy multunk néphagyományi maradványait kibányázza összeállítsam, s kritikailag vizsgálva megállapítsam s felvilágosítsam. A hasznosítás illesse azután az archeológiát, philológiát, a történetet vagy költészetet — melynek mindegyike megtalálhatja itt a theologiaiaval egyetemben őt illető részletét — nem bánom! nem lehet vele tovább dolgom; nem merek v. nem akarok e tanok további mestere lenni, ki csak napzsámos kíváncsok maradni a hazai régiség terén, egy kalauz csillag s egy érzettől vezéreltetve, mit a római úgy mondott: hogy *Patriam illustrare!*

Ha azonban szabad még K. irántami szívességével élnem, úgy egy másik kívánságot vagy kérést sem hallgathatok el ezen alkalommal. Miután ugyanis dalaival megdicsőíté Palócainkat, miként azt csupán K. tehete költői ihlettségével párosult népies ismeretével s érzetével, méltóztassék most még tovább is anyagiabban ugyan, de szinte nem kevésbé háládatos munkával ezen dícséretes igyekezeit azzal kiegészíteni, hogy végre a Palócok összes népmeséit, szólásait, babonáit, szokásait összeszedve, azokat a nemzetnek átadná. Szégyen és gyalázat, hogy maig csakugyan egy becsületes, e nevet igazán megérdemlő népmondagyűjteményt sem vagyunk az ez iránt sovár s kíváncsi tudományos világunk felmutatni képesek, míg más előrehaladottabb népek vetekednek sajátjaik előrehozásában, felfedezésében. Mily dús ér lappanghat még a Palócoknál, gondolom én, — kit a sors tőlük messze vetett, — valahányszor gyermekéveim emlékein mulatok; s ki bírná ezeket Kdnl jobban kibányászni. Csakhogy itt Kdnek költői ihlettségét háttérbe kellene állítani, s kevésbé száraz, hűsleges, pedans feljegyzéssel foglalkozni; de a süker hálás lesz, hon és künn — hol alig várják meséinket — a dícsőség sem fog hiányozni s talán még a kiadó sem. Ha Kdnek egyéb módszerre nézve kellene ebben utasítás, — mert bizony már ez is szaktudomány lett, — parancsoljon velem, s kűtfökkel is, s példányokkal is kezére fogok járni, de a különösen kellene aziránt. Ámbár nem tudom, hol lelem most Kdnt; magam is egyhamar alig látom Pestet s Kd is gondolom. még Gräfenbergen van. De innét visszatérve is lakomat útjába ejthetné Kd, mely a Pozsony előtti Neudorf vasúti állomástól csak másfélóránnyira van, s hol alkalom ide könnyen akad. A mily nagyra venném e megtiszteltetést, annyira igyekeznék Kdnek e tervet bővebben kifejteni, mit a levél el nem bír.

Ismételve hálás tiszteletem, vk hiva

Ipolyi Stummer Arnold.

Zohor, Stomfa mellett, II. 27. 1857.

PEST VÁROS RÉGI KERTJEI ÉS A VÁROSLIGET ALAPÍTÁSA.

Rohamosan fejlődő székes-fővárosunk egyes intézményeinek múltja és története keletkezése tekintetében sajátosságos tájékoztatlanág uralkodik nálunk még ma is. Oka ennek jórészt az, hogy fővárosunk adminisztráló körei epenséggel semmit nem törődnek Budapest történeti kultúrájának ápolásával, ébresztésével, terjesztésével és mivélésével. Csak így magyarázható meg az a képtelenség, hogy a Városliget alig száz éves története ismeretében is csak odáig vagyunk, hogy újságokban, népgyűléseken úgy beszélnek, mintha a Városliget mai területe valamikor *Baththány József* bírnok vadaskertje lett volna, s az ő nagylelkűségéből jutott volna a főváros eme területéhez.

A hány szó, annyi tévedés. Bizonyos, hogy százötven évvel ezelőtt a Városliget mai alakjában nem volt még meg. Kiránduló helye azonban volt az akkori Pestnek is, de jóval közelebb. Ilyen volt a «Bíró kertje» neve alatt ismert közkert, tulajdonképen «museli» (*Moseli*) bíró kertje, szépen, gondosan parkozva s pávakkal is benépesítve a mai Józsefvárosban, s ilyen volt az üdítő forrásvízéről messze híres «Eliás kútja» is a mai Ludoviczeum kertjében.

Hogy maga a város is üdött már kertészetet a XVIII. században, bár ez még inkább gyűmölcs-, mint díszkertészet volt, világosan látszik abból, hogy a «város szigetén» termő nyári

és téli gyümölcsöket rendszeren nyilvános árverésen szokta eladatni Pest városa. Sőt adataink vannak arról is, hogy a XVIII. század közepén mily ára volt egyes gyümölcsfákknak és facsemetéknek. A mai Dunapart táján, a Csepel-sziget felé fekvő *Zakál-kert* fái közül pl. 1765-ben 74 magas törzsű körte- egy almafát vettek fel darabonként 3 frt becserétkben, 25 szilvafát, darabonként 30 krjával, két barackfát 3 frtjával, három spányol meggyfát 1 frtjával s négy diófát 1 frtjával.

Híres és nagy kiterjedésű kertek voltak aztán magánosok birtokában a XVIII. század folyamán a *Fridvalszky*-féle, a Hatvani-kapun kívül, a *Crines* szenátoré a mai Baross-utca táján, a *Skopek*-féle nagy major, közel a mai Ludoviczeumhoz, ugyanott a «Piaristák kertje», a «Rác-kert», stb. Mindezek nagyrészt szakavatott kertészek vezetése alatt álltak, a kiknek rendes csehük is volt a régi Pesten.

Mindekkor a mai Városligetnek, mint nyilvános parknak, hire sem volt. Területe azonban már ekkor is a város tulajdona volt, nem kapta azt sem *Baththánytól*, sem — mint némelyek hiszik — a *Grassalkovich*-hercegektől. Szomszédos volt ugyan ez utóbbiak uradalmával, de hogy ahhoz sohasem tartozott, mutatják a Pest város levéltárában levő 1778-iki határjárás jegyzőkönyvek, melyek a Csepel sziget felső végétől 50 ölnyire, a Soroksárra vezető úton levő dombtól egyenes vonalban a régi Rákos-árok mentén állapítják meg Pest határát s hogy ez volt a régibb határ is, azt mutatják az akkor ugyanazon helyen állt s ma is ott levő kerek határkövek, melyek egyik oldalán «Pest 1738.», a másikon «Gubacs 1738.» állt bevésvé. Az így körülhatárolt területbe a mai Városliget is kétségkívül beletartozott, az pedig szintén bizonyos, hogy 1738 előtt még nem léteztek herczeg *Grassalkovichok*.

Csak 1799-ben kelt az a szerződés, melynek alapján Pest városa 24 évre bérbe adta az akkor irtatlan, bozotos városrődőt *Baththány József* primásnak és utódainak. Az átruházás minden teher nélkül történt, úgy hogy a primás ott akár gazdasági épületeket, akár kéjlakokat szabadon emelhesse, a vendégek ellátására koresmákat nyithasson s egyáltalán a koresmáltatási jogot a város nevében díjtalanul gyakorolhassa, csupán juhokat legeltetnie nem volt szabad. A bérleti idő leteltével pedig az összes kéjlakok, üdülőhelyek, ültetvények, kertek, tavak és sétatuk díjtalanul mentek volna át a város birtokába, melynek azonban a gazdasági épületeket, koresmákat becsértékben kellett megváltania.

A mellett a város kötelezte magát arra is, hogy az építkezéshez szükséges kővet díjtalanul bocsátja a bírnok rendelkezésére saját

bányájából, az úgynevezett «Lafomia»-ból, csupán a kőfejtési díj megtérítését igényli s ezzel szemben joga van betekintést nyerni az építkezési tervekbe is.

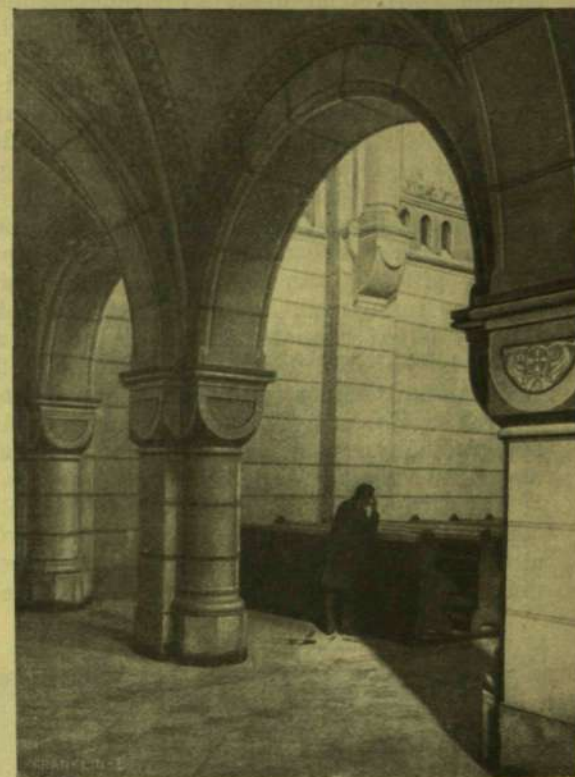
Elvállalta a város azt a kötelezettséget is, hogy hat hét alatt kiépíti az Angol királytól (a mai Király-utca) a városrődőt vezető utat, azaz a városligeti fasort, azt töltésekkel, árkokkal körülveszi, kétfelől beülteti a bírnok által szolgáltatandó fa-csemetékkel, jól felkavicsozza s nagyobb ünnepélyességek alkalmakor az összegyűlt vendégsereg kényelmére a lehetőségig (!) kivilágítja.

Ez utóbbi volt a legnagyobb áldozat, mert a világitás bizony nagy luxus volt még Pest utcáin. Ebben az egyben már Buda elébb járt, mert már 1777-ben tett lépéseket az utcák kivilágítására, holott Pest csak 1796-ban követte, és pedig a tökély meglehetősen primitív fokán álló olajlámpákkal, melyeket a helyett, hogy az utca két oldalán keresztülhúzott kötelekre függesztettek volna, mint a külföld legtöbb más városában, Párisban és Londonban, inkább a házak falára vagy faoszlopokra illesztettek. De ilyen lámpa sem volt még akkor több 600-nál az egész Pesten.

Baththány bírnok azonban még a szerződés évében meghalt s így álmai, melyeket a városliget jövője felől táplált, nem mehettek teljesedésbe. Igaz, hogy a szerződés kötelezte a város öcsését, *Baththány* Tivadart is mint jogutódot, de Pest városa nem bízott nagyon a szerződésben s ezért kérdést intézett a helytartótanács-hoz, hogy folytassa-e a megkezdett útépítést, melyhez kutak fúrása is szükséges lett volna az ültetvények gondozása érdekében. A válasz az volt, hogy egyelőre hagyják függőben a dolgokat.

Új stádiumba jutott a Városliget ügye 1817-ben, a mikor maga József nádor vette kezébe az intézkedést az időközben megalakult szépsészeti bizottság élén. A nádor minden szép és jó iránt buzgólkodó lelke egész melegséggel karolta fel az eszmét, hogy a Városligetből igazi közkertet létesítsen a szegényebb osztályok és a polgárság szórakozására s véleményes jelentésselre hivta fel a hatóságot, hogy miképen volna az legkönnyebben keresztülvihető?

Sok mindenféle terv merült fel, köztük egy részvénytársaság alakításának eszméje is, melyet azonban rögtön el is ejtettek, mert belátták, hogy a vállalat alig kecsgettetett a befektendő tőke kamatai megtérülésével. József nádor ugyan más szemmel nézte a dolgokat, ő elképzelhetőnek tartotta a részvénytársasági alapon való szervezkedést a nélkül is, hogy a vállalatnak okvetlenül nyereségesnek kelljen lennie, de nem akart praepjudikálni a város meghozott határozatának. Viszont aztán azt

RÉSZLET A TEMPLOM BELSÉJÉBŐL.

meg ő nem tartotta elfogadhatónak, a mit a tanács indítványozott, hogy t. i. 20,000 frtos függő kölcsönt vegyenek fel, melynek időközi kamatai a szépítő bizottságot terheljék. Nem fogadhatta el ezt a módozatot azért sem, mert a szépítő bizottságot a színházépítési költségek máris túlságosan igénybe vették.

Maradt tehát, mint egyedüli mód, a polgárok önkéntes áldozatkészségéhez való folyamodás. Ez volt a szépítő bizottság javaslat is, *Szlátny* Ferenczezel élén. Egy bizottságot küldtek ki e nyilvános aláírások eszközésére, mely bizottságnak tagjai voltak: *Fellner* Benedek városkapitány, *Kardler* Tamás közgyám, *Wode-mann* Sámuel és *Wallhier* Ferencz polgárok.

Az aláírási felhívás kilencz-tíz évi idő alatt befizetendő 270,000 frtot irányzott elő, mint a Városliget átalakítására szükséges összeget, s utalt Buda város szép példájára, mely hasonló módon szintén a város pénztárának minden megterhelése nélkül sétányt tudott létesíteni a bástyán. Hogy a tehetősebb polgárokat az adakozásra serkenték, tervbe vették az adakozók nevének valamely alkalmas módon való megörökítését is a Városligetben. A nádor maga is pártolta a nyilvános aláírás formáját s az adakozások meg is kezdődtek. Kisebb-nagyobb összegekkel részt vett benne Pest város minden számottevő polgára, különös áldozatkészséget tanusítottak főleg derék kereskedőink, s az ekkor még nagy számmal levő pesti görögök.

Így jött létre az alap, mely a Városliget fejlesztésének további feltételeit megteremtette. A polgárok nemes áldozatkészsége hozta létre a főváros egyetlen igazi népies üdülőhelyét, nem pedig *Baththány* bírnok vagy *Grassalkovich* bőkezűsége. S az igazat megvallva, jobb is az így; mindenesetre jobban megfelel a népszerű intézmény rendeltetésének, mintha valami kegyúri alapítványnak volna köszönhető.

V. S.

A JÁSZKISÉRI ÚJ TEMPLOM.

«Lenn az alföld tengersik vidékén» a templom tornya nemcsak arra való, hogy ég felé mutassa örök rendeltetésőkre figyelmeztesse a vallásos lelkeket. A szülőföld fogalma minden emlékeivel együtt a falu tornyának képevel olvad elválaszthatatlanul össze, mert hiszen ez még a végtelen rónaságnak pereméről is, a hol már földig ér az ég boltozatja, búcsút int a távozonak — a mikor pedig minden egyéb még a távol kék kódébe van burkolva, első üdvözléssel már megdobogtatja az érkező szívét. Mikor az a szegény magyar katona messze idegenben, ott a szerajevói karcsu mecset tövében a nagyabonyi két torony után sőhajtoz, csordultig van a szíve, mert életre kelt benne

A KÓRUS.

A JÁSZKISÉRI ÚJ RÓM. KÁTH. TEMPLOM.

minden érzés, a mi drágává, feledhetetlenné teszi reá nézve a helyet, a hol bölcsője ringott.

A jászág egyik szép és nagy községenek, a szinte város számba menő Jászkeréknek beszédjök meg szívök szerint egyaránt derék magyar lakói ezentúl még nagyobb messzeségből fogadják drága szülőföldük üdvözlését, mint eddig. Egyik földijök, Foltin János, egri prépost-kanonok, a kit az Úr az ő szőleiben végzett áldásos munkájáért erre rásegített, gyönyörű új templomot építtetett számukra magas felszökő hatalmas toronnyal. Így tett eleget nemcsak vallásos lelke sugallatának, hanem annak a szóval kifejezhetetlen érzésnek is, a mely ott sir az alföldi pásztor furulyájának hangjában, magyar legény, magyar leány édesbús nótájában, valahányszor az édes szülőföld emlékei merengésbe ringatják a lelkét.

A jászkeréki új templom, a mint a róla közölt képek is mutatják, mindenképen számottevő alkotása az újabban fellendült magyar egyházi műépítésnek. Megérdemli, hogy kissé részle-

sége 12 méter; a kereszthajó hossza 20 1/4 méter, szélessége nyolcz méter. A főhajó a kereszthajóig, a kórus feletti mezővel együtt, négy hatalmas boltmező alatt alakul ki. E boltmezők öveit hordó oszlopok pillérek csak oly mélységre nyúlnak alá, a meddig ezt a boltnyomás ellen-súlyozása okvetlenül szükségessé teszi. A hajó oldalfalainak alsó része így szabadon marad, a minék következtében a főhajó nagyobb szélességben használható ki. A kereszthajó három boltmező alatt terül el. A szentély félkörű záródását öt osztású bordás boltozat fedi; ezt megelőzi egy négyszögű mező, a mely alatt egyik oldalon a sekrestye ajtó, vele szemben pedig az ünnepélyes istentiszteletek alkalmával használt székek (faldiskorium) vannak elhelyezve. Az épület nyugati oldalán még egy előcsarnokos oldalbejáró is van, a mely nagyhatán a szentsír elhelyezésére fog szolgálni.

A boltozatoknak és a falfelületeknek díszes mésztémpera festésében a magyar ornamentika formavilágából vett elemek igen sikertelen

írással: «In hoc signo vinces.» Ennek megfelelőleg a baloldali kép a szent kereszt feltalálását tünteti fel. Mindegyik kép alatt két-két szentnek: szent Teréziának, szent István vértanúnak, szent Katalinnak és szent Pongrácznak képe van. Az oltár felső része díszesen faragott, részben aranyozott tölgyfából van, ornamentikája szintén egészen magyaros. Az alsó építmény anyaga esz-szoltmárvány. Ugyanígy készültek a mellékol-tárok is, a kereszthajó két végén. Az egyik a kis Jézust tartó szűz Mária szobra van elhelyezve, szekrénye mellett pedig balról az angyali üdvöz-letet, jobbról Mária mennybemenetelét ábrázoló festmény van. A másik egészben magyar oltár: közepén szent István király szobrával, szekrénye mellett pedig szent Imre és szent László képei-vel. Valamennyi kép Stein János műve.

A szöszek a szentély kezdeténél az evange-lium oldalán van elhelyezve. Szintén tölgyfából készült a részben aranyozott magyaros díszítésű faragványokkal van ellátva, a melyek a négy evangélista és keresztelő szent János képeit fog-

A FŐBEJÁRAT.

A TEMPLOM BELSEJE.

A JÁSZKERÉKI ÚJ RÓM. KÁTH. TEMPOM.

tesebben foglalkozzuk vele e helyen és így szélesebb körben ismertté tegyük. Tervezője Nagy Virgil műegyetemi tanár, a kinek nevét a közelmúltban több fényesen sikerült műve, így egyebek között a nyíregyházi Samassa-templom, meg az egri főszékesegyház megnyi-tott szentélye tette méltán híressé.

A mesterséges magaslapon álló, vaskorlással körülvett templom egyhajós, kereszthajóval ellátott, boltozott, román-stílusú épület. 52 méter magasságú harangtornya a főbejáró homlok-zaton emelkedik, mellette van mindkét oldalon egy-egy kisebb lépcsőtorony. A főbejáró faragott kőoszlopokkal szegélyezett tipikusan román kapu. Fej gerendája felett lévő ímezejében a Salvator mundi domborművű ábrázolása van. Az üdvözítő trónuson ül, a melynek oszlopait az evangélisták jelvényei alkotják. Jobb kezét áldásra emeli, balkezét pedig az evangélium kinyitott könyvén nyugtatja. Trónja mellett mindkét oldalon egy-egy angyal térdel. A főkapu egy négyszögletes előcsarnokba vezet; ebből kettős kétszárnyú székfőgő ajtók szolgálnak a hajóba, a kórus aljába. A kórus két hatalmas falazott pillérrel nyugvó keresztboltozat felett van. A főhajó teljes hossza 37 1/2 méter, széles-

vannak összhangzásba hozva az épület román stílus jellegével. Azon a boltozatot pedig, a melyen át a két hajó keresztjezi egymást, négy figurális kép is van: a négy fő egyházatyának Stein János festőművész által festett képe. A belső teret 21 hatalmas magasságú és négy kisebb méretű színes gazdag díszítésű ablak világítja meg, a kórus mögötti falban pedig, a főkapu felett, egy többszörös rózsablaak van, közepén szent Cecília üvegfestésű képével. Az épület külsején vakolatlan téglafelületek és vakolt mezők izlésesen váltakoznak egymás-sal. Anyagának legnagyobb része téglából, de itt-ott faragott kővek is vannak alkalmazva, mint pél-dául a főkapuzatnál, az alja pedig köröskörül vörösmárványból készült.

A templom a szent kereszt feltalálásának emlékeztetőre van szentelve és ezért már alakja is, a padlózat lemezburkolatának rajza is, de különösen főoltára a keresztre és feltalálásának történetére vonatkozik. A főoltár felső építmé-nyét hatalmas feszület koronázza, a mely mel-lett szűz Mária és szent János apostol szobrai állanak. Az oltárszekrénytől balra egy kép azt a jelenetet ábrázolja, mikor a harczoló Konstan-tin császárnak feltűnik az égen a kereszt e fel-

ják körül. A keresztelőkút medenczéje esz-szolt vörös márványból való, fedele pedig faragott tölgyfa. A faragásokkal díszített padok anyaga sz. rokfenyő. Mesterséges világításra, egy na-gyobb és három kisebb bronz csillár szolgál. Úgy ezek, mint általában a felszerelési tárgyak (kelyhek, szentségtartók) szintén Nagy Virgil rajzai után készültek és mindegyik egyesíti magán a román stílus sajátosságait a magyaros díszítő formákkal.

A templom ünnepélyes megáldása s így át-adása rendeltetésének folyó hó 7-én ment végbe. A szertartást maga Foltin János kanonok vé-gezte az egész messze vidék papságának, intel-ligenciájának és népének jelenlétében. Utána meghatóan fogadta a hálaanyilatkozatokat és szemlélte fejedelmi bőkezűségének legboldogi-tóbb jutalmát: az örömkönyveket, a melyeket szeretett szülőhelye lakóinak szemeiben fakasz-tott. A ki alkalmat ad arra, hogy a magyar művészet, a magyar ipar ilyen maradandó nagy-szabású alkotásban mutassa meg erejét, az helyet biztosít magának a magyar kultúra leg-érdemesebb, örök emlékeztetőre méltó munkái-nak sorában.

Dr. Madarász Flóris.

A HÉTRŐL.

Szobrok — falun. A mai szobor — az olyan, a melyet közadakozásból emelnek — minden-képen a kultúra alkotása. Az érdemen kívül, a mely a szobrot kapja és a művészetet kívül, a mely az érdemet méltányolni tudja és hálája megnyilatkozásának művészi formát öhajti. Erre a megértésre és erre az öhajásra csak a művel-tebb lélek képes, a melynek már megvan a fogékonysága mind a két érdem, a kiválóság értéke és a művészet értéke iránt. A hol az emberek szobrot kívánnak köztereikre, ott már emberek adósaknak érzik magukat azokkal a fér-fiakkal szemben, a kik valamely dologban előbbre vittek mindnyájunkat vagy kivételes előzatra voltak képesek mindnyájunkért. Ez pedig a megértésnek, tehát a kultúrának kétség-telen bizonyossága. Nálunk Magyarországon egész az újabb időkig csak Budapesten voltak szobrok és a nagyobb városokban elvéve egy-egy: ezek-nek egy része is nem a helyi közönség, hanem országos mozgalom alkotása. Így volt ez még

ünnepi dátumára ért: negyven esztendeje lett, hogy katedrját az egyetemen elfoglalta. Meg-írta Gorkij, hogy: a ki tanít, az szeret és ez a gyönyörű mondás sehol se igazabb, mint arra alkalmazva, a ki az ember életének megtartását tanítja. Semmiféle tudós munkája nincs köze-lebb Istenehez, mint az orvosé, mert senki se adhat többet, senki se adhat nagyobbbat az embernek, mint a ki az életét megtartja, az egészséget visszaadja. Életünk legnagyobb kin-csének kincstartója az orvos, az ő tudása, hűsége nem kevesebbet jelent, mint magát az életet. Az orvos, a nagy orvos tudománya: az ember-szeretet genialitása, mert nagyon kell annak szeretnie az embert, a ki ezeket tud megmen-teni az életnek. És Korányi tudott. Nem is ez-reket, hanem tízezreket. Ez a hosszú, szép mun-ka élet rengeteg megmentett életet és rengeteg szenvedés enyhítését jelenti, csak természetes, ha ez a sok élet most hálával telten fordul az öreg tudós felé és virágot szór útjára, a melyen ő biztos léptekkel halad tovább. Koszorus ünnepségre ideje nincs, az ő útja mindig sür-gős, mert várják a beteget.

*

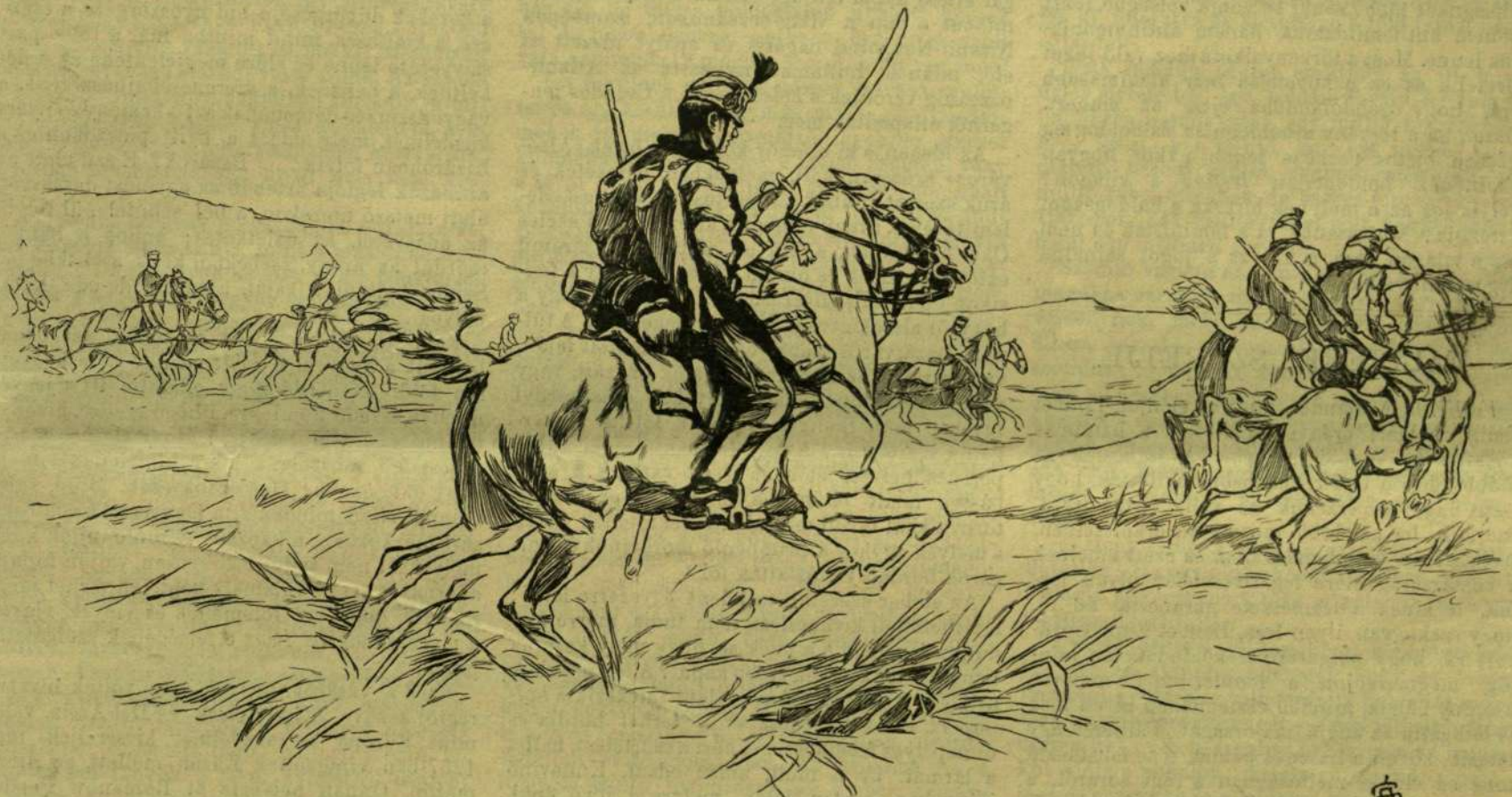
Lehet, hogy nem is akarta, a mit cselekedett. Ez a jó ember hozzászólt ahhoz, hogy mil-liomosnak adja ki magát és mikor egyszerre ilyen komolyra fordult a dolog, már nem tudott hirtelen kibújni a — milliomos bőrből. Tragi-kus helyzetbe került és nem volt más hátra — számára, mint megvárni, hogy ezt a bőrt — lehúzzák róla. Le is húzták. De lehet az is, hogy az öreg Lázár esete jutott az eszébe, a ki mikor a sinylők házában haldokolt, közjegyzőt hivatott és végrendeletet diktált neki, a mely-ben kerek százezer forintot hagy jótekon-y célokra. Mikor megvult a végrendelet, a köz-jegyző megkérdezte tőle:

— Hát hol van önnek a százezer forintja?

— Sehol, felelte szeliden az öreg. Pénzem, az nincs, de végrendelettem, hadd lássák az emberek, hogy jó szívem, az van.

Lehet, hogy ez a Hosztalek is csak a jó szívét akarta megmutatni. Ezért kapott előbb egy páholyt a színházban, azután egy csomó ütleget a színház mögött.

Jog és boldogság. A budapesti feministák a héten vendégekkül látták a modern nőkérdés

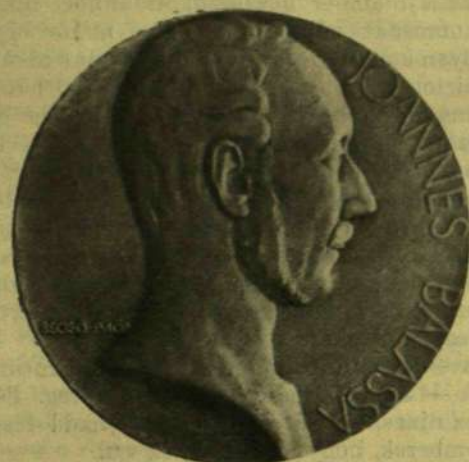
ÁRKON-BOKRON ÁT. — Garay Ákos rajza.

nemrégiben: de ma már nincs így többé. A szobor megszűnt kizárólag a nagyvárosok ékessége lenni: az érca- és márványalakok szinte csapatszámra teremték és teremnek szerte, mindenütt az országban olyan helyeken is, a hol az utcákat emeletes házak nem sze-gik. Nemcsak városokban, de egészen kis fal-ucsakokban is állanak immár szobrok, bizony-ságául egyrészt annak, hogy a kiválóság, az emberi nagyság értékeinek megértése immár elterjedt a nép, az egyszerű milliók lelkében is, másrészt meg annak, hogy a legszebb szöpnék, a nemesebb érzések legméltóbb megnyilatko-zásának immár ott is a művészt ismerik. Min-den új szobor odakiált az országban egy új tanúja az ország kulturális lendületének, annál nevezetesebb és annál többet mondó tanúja, mennél kisebb az a község, a mely magának emelte. A héten íme megtörtént, hogy Somogy vámege egy falujában, Csokonán egyszerre két szobrot leplezték le: a Kossuth Lajosét és a gróf Széchenyi Istvánét. Ezzel a két szobor-ral a somogyi falucska jobban megőnt, mintha hirtelen megháromszorozódott volna.

Korányi Frigyes. Korányi Frigyes doktor a budapesti orvosi egyetem professzora, az egész magyar orvosi kar díze és büszkesége most

Hosztalek. Hosztalek Nándor talán az első ember a világon, a kit megverték és fölpofoztak azért, mert — nem milliomos. Milliomosnak lenni ugyanis nem kötelesség és milliomosnak nem lenni nem büntetendő cselekmény. Ha bün-cselekmény lenne, akkor nagyon kevés ember járna szabadon Budapesten. A vidám Hoszta-leket íme mégis megbüntették érte és a köz-vélemény egyáltalában nem tartja ártatlanul elítéltnék. Ellenben mulat rajta és mulat azo-kon, a kik hittek az ő sobase létezett milliói-ban. Pedig az egész dolog és főként ez a hisz-kenység korántsem olyan érthetetlen, mint a milyennek a bölcsék gunyolják. Az illúzió igé-zete óriási. A legkétkedőbb ember is menten hívóvá válik, a mint olyat hall, a minék a hal-lása reki kellemes. A legcsúnyább asszony is boldogan hajlandó elbinni az első szóra, hogy szép, ha tele van is aggatva a szobája tükörrel. Inkább azt cselekszi, hogy nem néz többet a tükörbe. És ki sietne keresni a meggyőződést a rozsról, a kellemetlenről, mikor a jó nemcsak kellemes, hanem olyan szükséges is, mint a milyen szükséges lenne vagy lett volna a küzdő színháznak a Hosztalek milliója. Hogy azután ez a Hosztalek tulajdonképen mit akart: ez már nagyon is sokféleképen megmagyarázható ahhoz, hogy biztosan megmagyarázható legyen.

két hírneves apostolatát: az amsterdami Jacobs Aleltát és az amerikai Chapmann-Catt asszonyt. Ez a két kiváló nő az asszony politikai fölszaba-dításáért harczol, a férfiakéval egyenlő részese-dési jogot követelvének neki a közügyek intézé-sében. A feminista mozgalom az utóbbi esztén-dők folyamán úgy megnövekedett, olyan széles medret tudott vájni magának a modern eszme-harczok területén, hogy se tréfával, se lekicsiny-léssel elintézni többé nem lehet. Nem is való. Ez a kérdés nem termelt meg ok, és nem erő-sídhethet meg igazság nélkül. Nem szabad föl-tenni, hogy pusztán az unatkozó asszonyok szórakozás keresése és a szerepelni vágyó assz-sonyok hiúsága indította: mert ebben az esetben az egész mozgalom elhervadt volna csecsemőkorában. Csak az emberi boldogtalan-ság feszítő ereje adhat egy törekvésnek olyan lendületet, a melyet ez az új harc a maga roha-mos szélesedésében mutat. És ha nem a femi-nizmus, hanem a humanizmus meggyőződés pont-jából nézzük a dolgokat, feltétlenül be kell ismernünk, hogy a fejlődés teremtetett helyzete-ket, a melyek a nő sorsának épenséggel nem kedvezők. A nő birodalma, hatáskörének ősi terü-lete a család. A statisztika bizonyítja, hogy ez a terület, ez a birodalom nemcsak hogy nem növekedett, de megkeskenyedett, várfalai meg-

A BALASSA JÁNOS EMLÉKÉRE VERT ÉREM, MELYET A BUDAPESTI ORVOSEGYESÜLET MOST ADOTT KI ELŐSZÖR RÉCZEY IMRÉ, KORÁNYI FRIGYES ÉS THÁN KÁROLY EGYETEMI TANÁROKNAK.

rongálódta, védettsége megesökkent. A család-alapítás, főként a középosztályban, nehezebbé vált és sok nő egyszerűen nem jut hozzá többé hivatása hagyományos területéhez. Ez okozta a nő megjelenését a munkának emelkedettebb területén, az értelmiségi pályákon, a hol jogosultságukat többé senki se vonja kétségbe, mert ez nem antifeminizmus, hanem antihumanizmus lenne. Most a törvényalkotáshoz való jogot követelik és ez a követelés már alkalmasabb arra, hogy gondolkodóba ejtse az embert. Hiszen ha a törvény a boldogulás és boldogság egészen biztos eszköze lenne, akkor hogyan lehetnének boldogtalan férfiak a világon? Melyik jog az, a melynek birtoka a boldogságot biztosítja? Mutassanak rá a feministák és nem lesz a világon férfi, a ki ezt a jogot sajnálná megosztani velük.

FALLIÈRES SZÜRETJE.

Fallières Armandot, mint az elődjét, Loubet Emilt, polgári erényei segítették a hatalmas köztársaság elnöki székébe. A francziák az utóbbi időben ismételtelen bebizonyították, hogy igen nagy az értékük az eféle virtus iránt. Szeretik, ha az elnök megmarad erkölcsi eszében, szokásaiban is polgártársnak és ezért emelnek a köztársaság élére legszívesebben olyan férfit, a kinek a természete garanciát ad rá, hogy csakugyan ilyen lesz. Loubet Emil vigyázott rá, hogy polgártársai köztudatában mindig megmaradjon a *montélimari* majoros asszony fiának, minden esztendőben híven meg is látogatta az anyja majorságát Fallières ügy látszik, követi a hasznos példát, ő se feledkezik meg az elnöki méltóságban a régi soráról, a mikor még fiskális volt és szőlősgazda *Loupillon*-ban. Az ügyvédséget természetesen nem folytatja (a végrehajtás Franciaországban se népszerű dolog) de annál szívesebben látogat el Mezin mellé, loupilloni szőlőjébe gazdálkodni és vinczellérkedni. A szüretről persze a gazda nem maradhat el és ezt Fallières annál kevésbé mulasztotta el, mert legalább is olyan büszke a borai jóságára, mint a politikai sikereire. A francziák nagyon megbecsülik ezt az ambícióját, a minek meg is van a természetes magyarázata, mert kellemes tudat az, hogy olyan férfit vezet az államügyeket, a ki szeret — tiszta bort önteni a pohárba.

NIZSNIJ-NOVGOROD.

— A nagyvásár. —

Irtá Serényi Gusztáv.

Az Oka torkolatának két oldalán, ott, a hol ez a hatalmas folyó a fejedelmi Volgába szakad, terül el a «vásárok városa», a világ legsajátságosabb és legdúsabb empórium: Nizsnij-Novgorod. Európa leghatalmasabb üdöre mellett, a Kelet és a Nyugat kapujában állva, legfőbb kikötője gyanánt szolgálva egy oly folyamóriásnak, melyen 1200 gőzhajó s megszámlálhatatlan bárka és tutaj jár, ez a város már a középkorban oly karaktert öltött, mint a modern amerikai városok, melyekben ég a

A BONYHÁDI GIMNÁZIUM JUBILEUMI ÜNNEPE. — Molnár Lajos fényképe.

Mégis a kettő közül az utóbbi az, a mely hozánk közelebb férközik, mert bár a történelmi mult megihat is bennünket, a jelen jobban érdekkel.

Ezért hagy bennünket hidegen az óváros. A tipikus templomkupa, a harangtornyok zajos harangjátékukkal s maga az álmos városi csend, mely meglapul a házak tővé, a rozsló kövezett, néptelen utcákon, a hol az alvó kultúrát csak a villamos vasút csilingelése zavarta... mindez csakhamar untat, nem köt le bennünket.

Más a bazárok városa! Az odaát a feltámadás, ez itt a haldoklás. Az életet azonban, mely odaát lüktet, idáig át lehet érezni. Odalenn a várhegy tövében ama keskeny szegélyen, mely a bástyafalak és az Oka közt terül el, húzódik a Rozsdestvenszkaja-utca, a «gasztinyiczák», vendéglők és pinczekoresmák utcája, a hegyi síklótól egész a hajóhidig. Ezt széles mellékutczák keresztezik, melyeken át kilátni az Oka piszkos vizére, a rakodóhajók árbocezerdejére s a *Samolov* és *Volzsszki* hajózársaságok nagy gőzöseire, melyek lemennek egész a Kaspi-tóig. A fönti csendhez képest mennyi lármá, mily sietés, mily lázas tevékenység van idelelenn a hallgató várfalak tővé.

Sa hosszú hajóhídon átmenve, a rengeteg sokasággal tartva, mely gyalog és kocsin parokodik egymás előtt átjutni; a patkók csattogása, a kerekék dübörgése, a hid nyögőzörgése, a csengetés, a kiáltás, mind mintha már a tulsó part szívére lenne és előre megjelentené az érdekeltné, a pénznek, a szerencsehajászatnak, a vagyonszerezés démonának azt a kemény és nyers küzdelmét, mely odaát a nyílt piacokon és a bazárokon folyik... Bazárok? E szó alatt az áruházak légiója értendő az egymást derekszög alatt metsző utcákon, a hol szüntelenül folyik az adásvétel, az üzletkötés; suhog a bankó, csördül az arany, zsebekből ki és zsebekbe be. Szinte hallani a zaját, a mint ide-oda hömpölyög...

Nem Nizsnij-Novgorod ez többé, azt odaát hagytuk a hegyen. A *Pénn város* ez, a kegyetlen földi istenség, mely odatette itt a jegyét minden izzadó homlokra, lihegő mellre, bizonytalanul égő tekintetre... Hogy sietnek e szerencsétlen rabszolgák, hogy kiméletlenkednek, hogy öklelőznek! Harcosok ezek. Mind, valamennyi ellen, mindenfajta fegyverrel a göcsösen zárt markokban, a kapzsín görbülő ujjak közt, melyekről nem tudni bizonyosan, vajjon fojtani akarnak-e avagy valamely képtelen terhet megragadni, hogy azt fölemeljék és vigyék, vigyék a megszakadásig. *Pénn* ő felségének szolgálatában...

Ezek a vásárok, melyek arra voltak hivatva régtől kezdve, hogy Éjszak- és Dél-Azsia, valamint Európa kereskedelmét kicseréljék, már 1257-ben virágoztak Kazán mellett, az *Arsk*-mezőn. Onnan helyezte át Romanow Feodo-

rovics Mihály 1641-ben a *Makárjev*-kolostorba s midőn az ottani csarnokok tűz által elpusztultak, Vsevolodovics Jurij vladimiri herceg a vásárt Nizsnij-Novgorodba helyezte át 1816-ban. Makárjev fölött ezzel meghúzták a lélekharangot, ellenben az Oka torkolatához épített vásárváros annyira föllendült, hogy már 1822-ben 60 kőből épített árúraktárt és 2500 bódét kellett emelnie Betancourt állami főmérnöknek. Azonkívül két templomot, adminisztrációs palotát, egy mecsetet, egy kórházat és egy börtönt.

E tüneményes virágzásnak az a titka és magyarázata, hogy Nizsnij-Novgorod hét jelentékeny világkereskedelmi út találkozásánál fekszik, melyek egyfelől Moszkva, másfelől Kazán, Irkut, Kjachta, Khiva, Bokhara, Taganrog és Tiflisz felé vezetnek, vagyis egyfelől Khinát és Szibériát kötik össze a Bálti-tengerrel, másfelől az Éjszaki-Jegestengert a Kaspi-tó vidékével. Következésképp itt Európa és Ázsia iparczikkei és nyerterményei óriási mértékben vannak jelen. És valóban, kereslet és kínálat itt évente oly számokat mutat föl, hogy azokkal például Magyarországnak csak egész évi összes forgalma vetekszik. Pedig a híres vásárok július 15-ikétől csak augusztus 25-ikéig tartanak, (régii időszámítás szerint) s az év többi részében jóformán semmi forgalom sincs.

Természetes, hogy a hol ily mérvű a kereslet és kínálat, ott az árak is önállóan alakulnak, függetlenül a világpiacztól. Így például tavaly történt, hogy a moszkvai Filippov-cég 1.200.000 rubel árú csukrot vásárolt itt, sokkal olcsóbban, mintha ugyanazt máshol vette volna. Az eladás a belföldre rendszerint hitben történik, a mi-ből a legkisebb házaló sinos kirekesztve, a ki talán a Kaukázus elrejtett zugaiiban kereskedik, s a kiért becsületességén kívül más nem szavatol.

Jó hát ide szegény is, gazdag is. Olyan, a kinek kopelje sincs annyi, mint a másíknak milliója... De hát ilyen az élet. A kis pénzforrásoknak a nagy aranyhegyek oldalán kell fakadniok s az a dolgok rendje, a periódus östörvénye, hogy a nagy vagyon idővel szétmállik, a kis pénzfolycsoka viszont tengerre dagad.

És hányféle faj és vallás ered a hömpölygő pénz után! Itt katolikus templom áll, ott orthodox, amott tatár mecset; Buddhának is van rejtett temploma, sőt Ormuzdnak, a világosság istenének is... Csak zsinagóga nincs, azt itt nem tűrik, bár sok a zsidó kereskedő. Mennyi nyelv, mennyi faj, hányféle színes nemzeti öltözk! Ravasz görögök, szikár perzsák, ferde szemű kínaiak, hallgatag tatárok, közlékeny, udvarias zsidók és nehéz felfogású finnek; örmények, turkesztániak, ruthének, kis- és nagy-oroszok. Azonkívül számos nyugat-európai. Hát a nők választéka! Délceg kurd asszonyok, álmatag nézésű tatárnők, a gyöngéd nőiség mintaképei, és festett hajú, csillogó szemű, kihívó járási lányok a távol nyugatról (sejteni se merem, hogy honnan?...). Amazok az urukat kísérték el tele feltűtött hívesi szeretettel, emezek, a szomorú *senkiéi*, pénzt gyűjteni jöttek ide Moszkvából, a hol százával találhatók az ottani

SZÁNTÁS ÖTÖSFOGATTAL.

mulatókban, melyeket szegyenkeve kerül el a magyar ember... Boldog keleti asszonyok és bár vig, de mégis boldogtalan nyugati lányok ti! Egyazon öshaza, egyazon ösmenzt szült vala benneteket s mégis a sorsotok milyen más!

Igy kerülnek itt össze messzi vidékek szülőitei és így kerülnek egymás mellé oly ipartermek is, melyek egymástól gyakran tízezer kilométernyire készültek a szélső Keleten, vagy a távol Nyugaton. Eminnen gyáripár, amonnan kézműipari cikkek. Egyfelől praktikus művészietlen tömegárúk, másfelől finom műves apróságok, melyekhez van valamelyes köze a léleknek is. A készítő népfaj lelkének és a vásárlónak, mely a nép kultuszában fölülül s bensejében rokon hűrokat rezegni érez. Túlnyomó persze a nyertermény. Kidolgozatlan állati bőrök, prémek, melyekkel egész bazársorok zsúfolva vannak; czifra, vésett rézbádoggal átvont kofferek, színes szattyán-bőrdarabokból mozaik-szerűen összevarrott tatárcsizmák, gyöngyescipkék, varrottasok, himzett siphák, szőnyegek. Mind-mind több utcára terjedő bazársoroktokban, melyek közt könnyűszerivel eligazodhatik az ember. Amott theák eredeti csomagolásban, melyekből az ember egy kopéktól kezdve akár egy millió rubelig vásárolhat. Amott ismét csukor, cipő, kávé, bundabélés, majd egy egész sziget az Oka vizében tele vasárúkkal, sohasem látott óriási mérlegekkel, melyeken a legkisebb súlyok is embernyiek. Mindez bizonyos rendszeres összevisszaságban, elsorolhatatlan változatosságban. Az árúknak ez a tömege szinte nyomasztó, az ember magára éri nehezedni azt a rengeteg hatalmat, mely egy-egy nagykereskedő kezében összpontosul. Ha ezek egy napon egyszerre felhagynának az üzlettel, tán két világrész érezné meg. Ezek a

kereskedők valóságos királyok és alattvalójuk minden fogyasztó, a kinek szükségleteit ők látják el, fölöstva és kicserélve a föld javait négy égtáj felé.

Csak néhány adatot említünk az itt folyó üzlet méreteiből. Így például tavaly fel volt itt halmozva posztó cipő egy millió rubel értékben, kocsit hét millió, bor két millió, gyarmatárú három millió, gyapottermék 60–90 millió rubel értékben. Az összes forgalom pedig 1902-ben 344 millió rubel volt, vagyis körülbelül egy *milliárd korona*.

Szédítő vagyon az, a mit egy-egy áruház falai magukba zárnak s mégis, dacára a rendkívüli versenynek, mely az érdekeket késhegygyel állítja szembe egymással, az üzleti szellem szolidnak mondható. Alkudni nem igen lehet, mert az árakban ritkán van túlkövetelés. Csak a zsidókra és görögökre van panasz, de jellemző, hogy a görögökre még a zsidók is panaszkodnak. Egy kedves, szolgálatkész öreg zsidó így fakadt ki előttem a vásárváros cipőnegyedében:

— Hogy értenek ezek az üzlethez! Megfoghatatlan! Ha egy görög kávé vesz száz rubelért s eladja kilencvenért, még mindig biztos, hogy busásan nyert rajta...

A rögtönözött tingli-tangliban is naponta adják azt az aktuális jelenetet, hogy az ördög lerándul a földre és mindenfajta halandót megcsal, míg végre őt magát — egy telivér görög csapja be... S a szegény ördög pirulva menekül előre a pokolba, mert a görög már a patájára és szarvaira is alkudozni kezd...

A niszsniji publikum ezt a jelenetet nyilván a helyeslés jeléül mindig zajosan megtapsolja. Micsoda publikum ez! A milliók urai piszkosak, lomposak, elhanyagoltak. Itt mégis a legfényesebb hotelekben laknak s otthon gyönyörű kastélyuk van rengeteg birtokokkal, bár gyakori eset, hogy irni olvasni nem tudnak s millióikat egy különös számlálógéppel olvassák meg, mint *Arganoff* és *Sihobaloff*, a két tatár kereskedő, a kiknek Számára tartományban *akkora birtokuk van, mint fél Bihar vármegye*. Mily szűk világot láthatnak be ezek és a nagy vagyon megszerzésére mégis volt elég eszük...

Igy folyik az élet Nizsnij-Novgorodban a «Jarmarka» alatt s míg a szűk üzleti irodákban a világ minden pénzéből épít fáradhatatlanul az aranyhegyeket, odalenn a folyóparton, éjszakánként egy-egy üres láda vagy hordó alatt meghúzódva, tán a zsákfordók is fényről és gazdagságról szövik fáradt álmukat. A zsákfordók, a kiknek az élet örömeiből csak az üres dinnyehéj jutott, melynek izes belét mások kaparták ki...

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A Noszty-flu esete Tóth Marival. Kitűnő írónk, Mikszáth Kálmán hosszabb hallgatás után mai számunkban új elbeszélést kezd. Olvasóink bizonyára örömmel fogadják Mikszáth fényes tollá-

TALÁLKOZÁS A PUSZTÁN.

FALJÉRES FRANCOZIA KÖZTÁRSASÁGI ELNÖK LOUPILLONI SZŐLLEJÉBEN.

nak ez új termékét, a melyben megtalálják mind-azokat a tulajdonságokat, a melyek őt a mai Európa egyik legjelesebb írójává avatták.

Bilincsek. Mai számunk «Regénytár» mellékletén Sas Ede regénye befejeződött, új regény közzétételét kezdjük meg. Címe: «Bilincsek», szerzője *Isaák Márta*. Egy figyelemre méltó, eddig kevésbé ismert írói tehetség bontakozik ki e regényben; itt-ott, kisebb dolgozataiban már eddig is elárulta magát, nagyobb szabású s nagyobb igényekkel föllépő munkáját még eddig nem látta a közönség. Pedig érdemes rá figyelni, mert irodalmi szempontból sok nemes tartalom van benne, érett, komoly világfel-fogás, érdekes, eleven lélekrajz s jelentékeny előadói képesség. A szórakoztató olvasmányt kereső közönség is megtalálja a magáét benne: a jól kon-czipált és előadott mesét, érdekes, vonzó alakokat. A regényhez *Neogrady Antal* rajzolt illusztrációkat.

Kézai Simon mester krónikája. A XIII. század nevezetes magyar krónika-írójáról, Kézai Simon mesterről s munkájáról becses kis monografiát írt, adott ki dr. *Domanovszky Sándor*. Az a fontosság, a melylyel ez a krónika főleg művelődés-történeti szempontból bír, a szakemberek körén túl is terjedő érdekességgel ruházta fel a monografiát, mely megbízható módszerrel s alapos tájékozottsággal tárgyalja a tárgya körébe eső kérdéseket. Elsőben a

EGY VALPARAISOI UTCÁ A FÖLDRENGÉS UTÁN.

Márta írták. Az egyes darabok ifjúsági színielőadás-soknak hálás és hatásos tárgyai lehetnek.

Új könyvek:

A kultura értékéről. Írta dr. *Bárany Gerő*. Budapest, Hornyánszky Viktor könyvnyomdája; ára 2 korona.

Kézai Simon mester krónikája. (Forrástanulmány.) Írta dr. *Domanovszky Sándor*. Budapest, M. T. Akadémia kiadása; ára 3-20 korona.

Rákóczi-szimművek az ifjúság számára. Szerkesztette *Eötvös Károly Lajos*. Budapest, Lampel-Wodianer könyvkereskedése; ára 2 korona.

EGYVELEG.

* **Indiában** az angol nyelven kívül még tizenkét nyelven beszélnek.

* **1871-től 1900-ig** Németországban nem kevesebb mint háromszázezer öngyilkosság történt. Az öngyilkosok túlnyomó része protestáns vallású volt.

* **Az angol postatakarékpénztár** betéteiből az egyesült három királyság (Anglia, Skócia és Írhon) minden egyes lakosára 366 korona esik.

* **Moët francia** epervai pezsgőgyáros földalatti pinczéje 45 hold területet foglal el. A pinczében rendszeren öt millió üveg pezsgő van raktározva, melynek értéke 20 millió frankra rug.

* **Kitüntetés a bukaresti kiállításon.** A díjak kiosztó kiállítási bizottság már megkezdte működését és az első díjat, díszoklevelet aranyéremmel, a Szent-Lukácsfürdő Kristályforrás-ásványvizének ítélte

krónika kéziratait ismerteti, azután a szöveget magyarázza és bírálja, még pedig előbb a krónika más-honnan vett részeit (Kézai mester maga is mondja, hogy műve anyagát német, francia és olasz munkákból szedegette össze), aztán az eredeti részeket méltatja. Befejezésül magáról Kézairól mondja el, a mit az eddigi kutatók s a monografia szerzője megállapítottak, a függelékben pedig a Kézaira vonatkozó irodalomról szól.

A kultura értékéről. Az embert érdeklő kérdések között kétségkívül legfontosabb az, hogy van-e a kultúrának valódi értéke, mert ez a kérdésszorosán összefügg az emberi élet értékének kérdésével s a reá adott felelet egyuttal az emberiség összes törekvéseire is felel. Ezt a nagy problémát filozófiai alapon tárgyalja egy becses és felettebb tanulságos kis könyvben dr. *Bárany Gerő*, kinek hivatottságáról egy-két előbbi, nagy képzettségről és önálló gondolkodásról tanuskodó munkája szolgáltatott bizonyítékot. Érdekes figyelemmel kísérni fejtegetéseit, akár egyezünk velük, akár nem, mert egy gondolkodó fővel társalkodhatunk olvasása közben, a mi mindig élvezet és tanulság.

Rákóczi-szimművek. *Eötvös Károly Lajos*, érdemes tanügyi írónk hét Rákóczi-ra vonatkozó, az ifjúság számára készült szindarabot adott ki egy kötetben. Négyet közülük ő maga írt: ezek Rákóczi ifjúságát, erdélyi fejedelemmé választását, Béri Balogh Ádám hősi elesését s Rákóczi apoteozisát viszik a színpadra. A többi szindarabokat *Zorkóczy Gyula*, *Istvánffy-né Márki Gabriella* és *Szentimrei*

AZ ÉJSZAKAI FOLYÓSÓ A PESTI OLDAL FELŐL.

OSZLOP-CSOPORT.

meg. A Kristály kútállalat a kiállításon a magyar pavilonban egy külön büfé-t rendezett be, melyben a Kristály ásványvíz poharakint lett kímélve. Ő Felsége a román királyné a magyar pavilonban ismételtelen megízlelte a Kristály ásványvizet és: «ezen víz valóban kitűnő» szavakkal fejezte ki ítéletét.

T. hölgyeink igazán zavarba vannak, hogy ha pipere czikkjeiket akarják beszerezni. Annyi minden-féle van ajánlva, hirdelve, hogy igazán alig tud eligazodni még a legjárta hölgy is. A magyar hölgyek leginkább *Lux Mihály* drogériájában Budapest, Múzeum-körút 7. szerzik be tolette-asztal szükségleteiket és különösen a világíró *Xiris* szepitőszerei közkedveltek. Ajánlatos a n. é. hölgyközönségnek, hogy a hazafias drogériából kérjenek árjegyzéket, melyet *Lux Mihály* készséggel küld ingyen és bérmentve.

Gége, torok, tüdő, gyomor stb. hurutos bán-talmainál az összes ásványvizek hatását jóval felül-

mulja a málnási *Siculia* gyógyforrás viz. Főraktár Budapest: *Brázay Kálmán* cégérel, József-körút 57.

HALÁLOZÁSOK.

Elhaltak a közelebbi napokban: **KÁLMÁN FARKAS**, a gyómai református egyház érdemes lelkesze, Gyó-mán 68 éves korában. — **SZÖLLŐSY LAJOS** 48-as honvéd hadnagy 78 éves korában hunyt el M.-Szi-geten. Az elhunyt a Damjanich híres 9-ik veres-saphás zászlóaljában vitézül küzdötté végig a magyar szabadságharcot. — **HOLLÓSY ALajos** elhunyt nyugalmazott Dunavédgár társulati ügyész s volt 48-as tűzérőhadnagy 80 éves korában Szekszárdon. — **KISS GYULA** Zsigmond Csongrád megyei tb. szolga-bíró 34 éves korában Szentesen. — **Dr. ROTSCHNEK**

V. Emil nyugalmazott gyógyszerész, Debreczen város törvényhaósági bizottságának tagja, 65 éves korában Debreczenben. Ő volt az első magyar gyógyszerész, a ki megnyerte a doktori czímet. — **Dr. TAKÁCS SÁNDOR** kurtici földbirtokos, Arad megye törvényhatósági bizottságának tagja 45 éves korában Aradon. — **LUKÁCS SÁNDOR** nyug. római katolikus főgimnáziumi tanár 66 éves korában Budapestben. — **MONTÉ-DEGOI ALBERT ADOLF** magyar államvasuti nyug. főellenőr 72 éves korában Baján. — **HEMMEN FERENCZ** kanonok, pápai prelátus Temesváron. — **KOVÁCS FERENCZ** kegyesrendi hittanhallgató és tanár-jelölt, 20 éves korában Budapestben. — **SZATHMÁRI JENŐ** magyar királyi posta- és távirótiszt 42 éves korában Budapestben. — **KRUCSÁY GYULA** h. ügyvéd s utóbb kir. aljárásbíró Szegeden. — **KOOS GEZA** székesfővárosi bizottsági tag október hó 15-én reg-

PALMA KUBAI KÖZTÁRSASÁGI ELNÖK CSALÁDJÁ KÖRÉBEN.

A JEZSUITA-LÉPCSŐ BEJÁRATA.

A DÉLI SZÁRNY FOLYÓSÓJA.

ÚJ FÖLVÉTELEK A HALÁSZBÁSTYA BELSEJÉBŐL. — *Petrík Albert* fénykép.

gel hét órákor, hosszas szenvedés után, ötvenöt éves korában Budapesten. — DOLESCHALL KORNÉL, róm. kath. plébános, 64 éves korában Toporczon.

Öz. imecsfalvi IMRE DÁNÉS, szül. nagyváradi bíró Josinecz Berta, Tordán, 76 éves korában. — ÖZ. ROBERTSCHER S. B. né, szül. Ehrlich Regina, 64 éves korában Budapesten. Az elhunytban Ehrlich G. Gusztáv fővárosi törvényszéki bizottsági tag és Ehrlich Zsigmond dr., a bécsi „Neue Freie Presse” volt munkatársa, nővérüket gyászolják. — ÖZVEGY SZALVÁCSAI SÁNDOR ANTALNÉ, szül. apai Szász Anna 87 éves korában Somphén. — PHILIMON JÁNOSNÉ, szül. Schmidt Berta 24 éves korában Szombathelyen. — Felsőkubini és nagyolaszi özv. KUBINYI LAJOSNÉ 61 éves korában. Kubinyi Imre, az Agrár-bank tisztviselője, az elhunytban édes anyját gyászolja. — ÖZV. HAVAS JÓZSEFNÉ KOTTENHALLER BRIGITTA 88 éves korában Hódmezővásárhelyen. — Gyergyófalvi GÁB. ELEKNÉ, szül. dálnoki Lőrinczy Cecília, néhai gyergyófalvi GÁB. Elek, törvényszéki bíró özvegye 64 éves korában Kolozsváron. — ÖZV. SZABÓ ALBERTNÉ, szül. Kerekes Nina magyar királyi postamester 44 éves korában Kolozsváron.

Szerkesztői üzenetek.

A pusztai lak. Csak külsőségeket ír le, melyek nem jellemzők semmire, nem is adnak a tárgyról eleven képet. Verselése pedig felette gyarló.

Szeretem az alkonyt. Sors. A legjobb akaratlanság nem mondhatunk egyebet, mint hogy ezek a versek sem emelkednek túl a középzszerűségekre. Csinos, de jelentéktelen dolgok, az ember elolvassa s el is felejteti őket, melyekben nem ragadják meg.

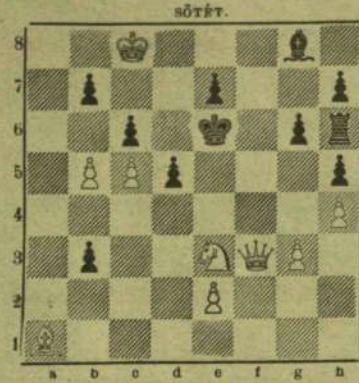
Mikes büja. Ezt a témát mégis csak szébben írta meg Lévy József. A sok szöveget kevés gondolat fejlődik ki s ezt a sima, routineos verselés sem tudja feledtetni.

A halál. Az eredeti érdekes lehet, de a fordítás lapos és pongyola.

SAKKJÁTÉK.

2506. számú feladvány. Pradigat Emiltől.

(A „Skakblat” feladványversenyén I. díjat nyert.)

VILÁGOS.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

A 2499. sz. feladvány megnevezése Nyárics Agnestról.

A feladvány eredeti alakjában 1. Bf6-f3-al is megfeleltethető, aminek megakadályozására g3-g4-re egy sötét gyalogot tettünk.

Világos. Sötét. 1. Kh2-g3 ... e7-f6 (a) 2. Hh7-f8 ... Kc5-f5 3. Bd1-a5 f matt. (Teljesítőre való alkotás. Közlése szolgáló buditásul.)

A 2500. sz. feladvány megnevezése Ludányi Antaltól.

Világos. Sötét. 1. Va4-a1 ... Ba5xa1 (a, b) 2. Hg3-e4 ... Kd5-e4 3. Fd7-e6 f matt. Világos. a. Sötét. 1. Va1-d1 ... Hf2-xd1 3. Bf3-d3 f matt.

KÉPTALÁNY.

A 39-ik számban megjelent képtalány megnevezése: Kicsi bimbóból lesz a nagy körte.

Felelős szerkesztő: Holtsy Pál.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5. Kiadói hivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Vásároljon Svájci selymet!

Kérjen mintát a mi újdonságainkról feketében, fehérben vagy színesen K 1.15-től egész K 18-ig méterenként. Különlegesség: Selyemelmek farsangi, menyasszonyi, bál és utcai tolettokra, valamint blousokra, blézsekre stb. Mi csak jótállással kezelt selyemszövetet adunk el direkt magánfeleknek, vám- és portmentesen a lakásba szállítva.

SCHWEIZER & Co., Luzern U/31. (Svájc.) Selyemszövet-kivitel. Kir. udv. szállító.

Somatose

(Hús-Tojásfehérje)

hat étvágygerjesztőleg és erősítőleg.

A legmelegebben ajánlható oly egyéneknek, a kik szellemi vagy testi fáradalmaknak vannak kitéve.

A legtekélyesebb

TOALETT-ASZTAL kétszemes kivál az, mely Lux-féle piperecikkekkel van felszerelve, mert ezek tapasztalat szerint a legjobban felelnek meg hivatásunknak.

KÖLN VIZ 1 kis üveg K 1.15, 3 üveg K 1.80 1 közép: K 1.15, 3 üveg K 2.80 (Eau de Cologne) 1 nagy: K 2.15, 3 üveg K 5.60

XYRIS-CRÈME Ára 1 korona. 1-POUDER (Hőlgypor) 3 színben, felül minden eddigi legújabb készítményt á 1.20 K

PARFUM (Sáslilom-illat).

(SÁSLILOM) a toalett-asztal dísz, csinos dobozban 4 korona 50 fillér. — Ugy ezek, mint a legkínzóbb angol és francia illatszerek, piperecikkek kaphatók.

LUX MIHÁLY drogériájában Budapest, IV., Múzeum-körút 7/L. Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Reggeli előtt

orráse különösen hasonló, de erősebb hatással bír. Nagyban rakár Magyarországon részére: Hoffmann József Budapest, Báthory-u. 8.

KÖVÉRSÉG korai vénség. Kincs, arany, sok pénz mit ér, ha nincs egészség? Pedig minden betegségnek kezdete az emésztési zavarok és az elhízás okozza. Akár kell ideje korán, ha a haj nincs még elhárítva, csak egy kis időre teszi a világhírű MANDOR-porral, melynek ára azért csekély, hogy minden embernek módjában legyen azt megvásárolni. Mandor egy doboz 2 kor. 80 fillér. Tekintélyes orvosi és vegytudományi bizonyítványokkal és utasítással utántöltéssel, vagy a pénz beküldése mellett, nélkülöz.

KAROLY-KÖRÚT 2/V. TOROK JÓZSEF Gyógyszerész, Király-utca 12. sz.

Mad. Mand. Ida, Bpest.

PREMO és POCO kamarák napfény-lekeresőfilmek részére K 6.50-101 egész 400 koronáig.

PROSPEKTUSOK INGYEN ÉS BÉRMENTVE MINDENÜTT KAPHATÓK.

KODAK Ltd. WIEN, I., GRABEN 29. szám.

ZENEMŰVEKET ROZSNAY KÁROLY

könyv- és zeneműkereskedésében IV. ker., Múzeum-körút 15. szám alatt. Bő zeneműárjegyzék ingyen.

Övjátok lábaitokat! Itt járulnak az övjátok lábaitokhoz. Itt járulnak az övjátok lábaitokhoz.

KINEMATOGRAF! Érdességek gyermekek és felnőttek számára.

Nint „Laterna Magica” is használható, 38 cm. magas, 3 színes képszállal (Film) és 12 üvegképpel, petroleumlámpával, reflektorral és használható utasítással teljesen felszerelve, dobozban K 17.

E mozgókép-készítőkkel a fiatalok és öregok által kedvelt előnyök a falra varázsolhatók. Szerkezete nagyon pontos és igen egyszerű, úgy hogy bármely gyermek által is könnyen kezelhető. Kézzel megrendelhető.

KONRAD JÁNOS első órágyárából, Brűx, 747. sz. (Csehország.) Nagy képes magyar árjegyzék mozgóképekről, laterna magikáról, gőzekekről és mechanikai játékokról stb. kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve.

KAKUK-ÓRÁK 8.50 díszes faragott szekrényben madárdíszekkel, csontszármak és csontmunkákkal, fel és egész óra hűvel, 33 cm. magas, teljesen felszerelve 2 aranybronz fenyődoboz szíjával, pontosan járó elsőrendű skót művel 8 kor. 50 fill. kerékára 30 óráig járó tartómozgatóval 10 cm. átmérőben 8 kor.; ugyanaz 8 napig járó 30 cm. átmérőben 6 kor. 60 fill. M1. Ezen órákat 3 óráig irasható jótállás. Ezen órákat 3 óráig irasható jótállás. Ezen órákat 3 óráig irasható jótállás.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

Karácsonyi jutalom.

Minden tisztelt vevő, a ki október 1-étől november 30-ig egyszerre legalább 40 korona értékben megrendel, — kap ingyen karácsonyi jutalmul: 1 darab 4343. sz. elsőrendű Sas-Roskopf-Alarm-ébresztőórát éjjelvilágítószámmal 4 korona 20 fillér értékben, három évi irasható jótállással. November 30-án beérkező megrendeléseknél t. verőm a karácsonyi jutalomban már nem részesülhetnek. Ajánlatos tehát a karácsonyi vásárlást nálam októberben és novemberben eszközölni.

KONRAD JÁNOS első órágyár, Brűx 748. szám. (Csehország.)

Épen most jelent meg 200 oldalnyi órájegyzékem, mely 3000 képet tartalmaz, kívánatra mindenkinél ingyen és bérmentve megküldök.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

BORHEGYI BORVIZ

SZIKLÁBÓL FAKADÓ TERMÉSZETES CIOGY ÉS ÜDÍTŐ SAVANYUVÍZ FORRÁSKÉPELŐSÉG BARÓT, HÁROMSZÉK MEGYE. VÉZÉRKÉPVISELŐ: NÁDAS MÁRTON TELEFON 238.

Ha őszül a haja ne használjon mást, mint a „STELLA”-HAJVIZET,

mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű, mely a haj eredeti színét adja vissza. Üvege 2 K.

ZOLTÁN BELA gyógyszerárban, Budapest, V/49, Szabadságtér, Sétány-utca sarkán. 11186

Bruyéria pipák elsődrendű gyártmány

valódi elpusztíthatatlan Bruyériából Sima pipák, erősen meghajított nedvtartóval, meggyasztó, selyem csővel és szaru szopókával, körülbelül 21 cm. hosszú csak 1 kor. 50 fill. Ugyanez, de faragott Bruyériaféle K 1.60

Kellemes és száraz, ezért tisztá és utóérthetetlenül kellemes ízű dohányzás. A legnagyobb választékot dohányzó-szerekkel találhatja árjegyzékemben, melyet kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Megrendelhető: KONRAD JÁNOS kivitelű háza által Brűx, 746. sz. (Csehország.)

Kérje saját érdekében gazdagon illusztrált 3000-nél több ábrával ellátott árjegyzékem ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

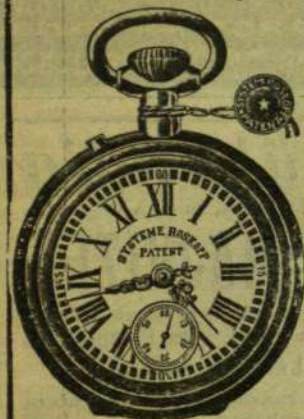
KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KONRAD JÁNOS első órágyárától Brűx, 741. szám. Csehország. Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

3 évi írásbeli jutalás! E minőségben verseny nélkül!

5 korona!

valódi svájci Roskopf-rendszerű patent-borgony-

Nincs kockázat! Beeserelés megengedve vagy a pénz levonás nélkül visszafizetettik! Széküldés utánvétel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében

Konrad János BRÜX 736. Csehország
cs. kir. hites becsis.

Gardagion illusztrált árjegyzékünk, mely több mint 3000 ábrát tartalmaz órák, arany, ezüst és zeneórákról, látszók, bórak, díszlámpákról, acélórak, szerzők, háztartási tárgyak és játékokról kívánata bárkinek ingyen és bérmentesen megküldjük.

Rosznay Mátyas chininczukorkája iztelen chininből.

Többszörösen kitértve, 1869-ben a magyar orvosok és természetvizsgálók fűmvei vándorgyűlésén 40. arany pályadíjjal jutalmazva.

Láz ellen! Nem keserű!

Legjobb szer láz, váltóláz, malária ellen, különösen gyermekeknek, a kik keserű chinint bevenni nem képesek.

Valódi, 11468 haminden egyes piros csomagolópapíron Rosznay Mátyas névalírása olvasható. 11266

Rosznay Mátyas
gyógyszerész
Arad, Szabadság-tér.

Jól járó feketeerdői óra

szépen faragott szekrényben, megbízható, jó szerkezettel, 3 évi írásbeli jutalással, fehér csontmutatókkal és számmal, 18 cm. magas, teljesen felszerelve, aranyozott súlyokkal csak 2.80 korona.

Évente több mint 30 000 óra kúldott, az m. t. verőim legnagyobb megelégedésére. Ez az eddig egyedül álló szám legjobb bírói tika özögm megbízhatóságának. Minden, még oly kis megbízást is a legnagyobb lelkiismeretességgel eszközölök. Széküldés utánvétel

KONRAD JÁNOS
órágyár Brúx 742. sz. (Csehország.)
Nagy lépcső magyar árjegyzékem 3000-nél több ábrával ingyen és bérmentve küldöm.

ANYÁK!

Óvjatok gyermekeiteket a hátréncz elgőrbülésétől!
Hátréncz elgőrbülésben szenvedő

15 éves lány műfűző alkalmazása előtt.

Keleti J. testgyógyászati műintézetét készít jutalás és a legelősebb gyári árak mellett:

Műfűzőket, Hessing vagy Dollinger tanár rendszere szerint, hátréncz stb. elferdülésének gyógykezelésére.

Egyenestartók hanyag testtartás megváltoztatására, plasztikai párnázással stb. Női kiszolgálás.

Mellfűzőket Hessing tanár és Járó- és támgépeket, Hessing tanár szerint, a boka- és csipőizület gyulladásaival stb.

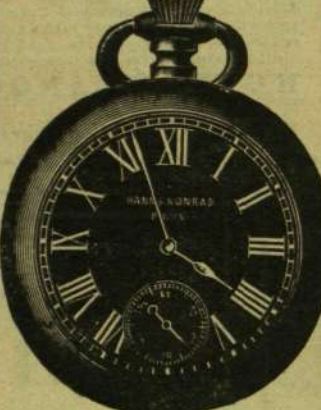
Műlábakat és műkezeket a legkésőbbi kivételben, több évi jutalás mellett! **Gyógyszobatorna-készítőket,** valódi amerikai és angol gyártmány, nagy választékban! 10966

Kérjen ingyen és bérmentve legújabb képes árjegyzékét

KELETI J. orvosi műszer-gyáros,
BUDAPEST, IV., Koronaherczeg-utca 17. sz.

Kicsorolás megengedve vagy a pénz vissza.

7 korona

Konrad János
cs. kir. bírós. felelőse becsis.
Küldetve a cs. kir. sós, arany- és ezüst-érmekkel.

Kérjen saját árdekből nagy képen magyar árjegyzékét ingyen és bérmentve.

4022. sz.

Fekete acél remontoir-óra

fehér v. fekete számmal, Fehér 736. korona és üvegátórtó szoros aranydobozból, jól igazított órámat és 3 évi írásbeli jutalással csak 7 korona, ugyancsak kettős fedéllel 8 korona.

Megrendelhető első órágyárban Brúx 737. szám. (Csehország.)

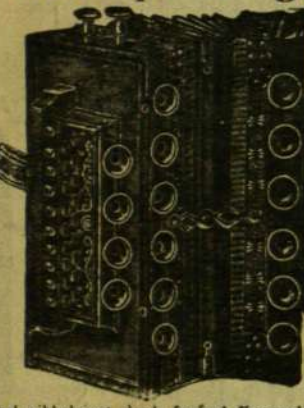
Csak «SICULIA» névvel ellátott üvegek valódiak

A Málnási „SICULIA” forrás-víz a sós savanyuvizek királya.

Széküldés utánvétel megengedve. A gyomororogást rögtön megszünteti. Páratlan étvágygerjesztő. Azonnal ható különlegesség a péce, tüdő, torok, gyomor, vese, hólyag hurutos bántalmait ellen. Korányi, Kéty, Nricsán, Tauszk, Riegler tanár urak szakvéleményei a MALNÁSI Siculia forrást a kontinens legdusabb természetes alkalikus sós savanyuvizének minősítik. — Magyarországi forrást: **Brázay Kálmán** BUDAPEST. József-körút 37. TELEFON 59-46.

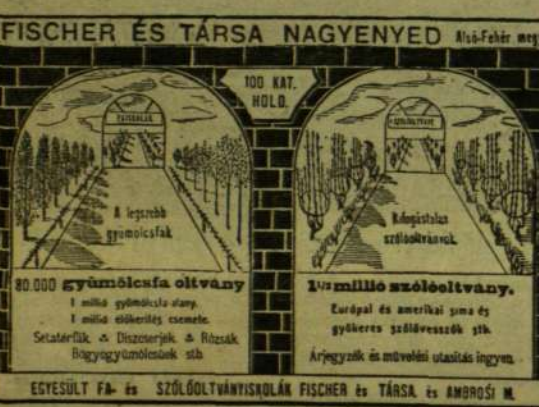
Kapható minden gyógyszerárban, drog- és fűszerkereskedésben.

30 napi megtekintésre,

Arjegyzékem feltehető szerint, tehát kockázat nélkül küldöm utánvétel a 663. számú «Népharát» harmonikát, hogy mindenki annak fölművelhetőségéről meggyőződést szerezhesen. Ezen harmonikának nemcsak a billentyűk, de a mely hangok és légszelepek részére is szavatolt, eltorzított pergóllokkal vannak, továbbá 10 billentyű, 2 regiszter, dupla hangolás 48 hang, 3 sor trombita, mahagoni szímben fényezve, fekete lécezett színes szelekkel, nikkelveret, dupla fuval, fémszarkóval. Nagysága 31 x 15 cm. Darabja K 7.40 Magyar önképző-iskola minden harmonikához ingyen. Olcsóbb és kisebb harmonikák a harmonika-játszók megtanulására főleg gyermekek részére K 2.30, 3.30, 3.80, 3.90, 5.80, finomabb harmonikák K 8.60, 9.50, 10.40, 11.40, 13.50, 14.20 árjegyzékemből választhatók. Harmonikáimra nincsenek vámköltségek, mert minden darab csehországi készítmény. Kérem ezt figyelembe venni. Nincsen kockázat! Beeserelés megengedve, vagy a pénz vissza. Széküldés utánvétel az érzékegy hangszerek kivétel czég által:

Konrad János Brúx 743. sz. (Csehország.)
Nagy képen magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánata ingyen és bérmentve.

Sok millió előkelő urból használja

a világhírű Földes-féle

MARGIT-CREMET,

mely zsírtalan, ártalmatlan s rögtön szépséget hoz a bőrre. A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer szeplők, májfoltok, bőrtörések, pattanások, kiütések s mindenemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tévely elhasználs után arról mindeki meg fog győződni.

Postán utánvétel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő: **Földes Kelemen** gyógyszer. Arad, 12 és Andrássy-út 29. Kapható minden gyógyszerárban.

Legkedveltebb, legjobb hajfestőszer a

MELANOGENE

fekete és barna szímben.

Ezen kitűnő és ártalmatlan készítménnyel haját, szakált, bajuszt pár perc alatt feketére vagy barnára lefesteni. A szín állandó és a természetes színtől meg nem különböztethető. Ártalmatlan és alkalmazása igen egyszerű. Nem piszkít. 11284

Ára 2 korona 80 fillér.

Budapesti forrást: **Török József** gyógyszer. Király-utca 12 és Andrássy-út 29. Kapható minden gyógyszerárban.

Szesz-lámpák, Petroleumfűző- és fűtőkályhák, Légszesz- és villamos csillárok, Petroleum-lámpák, Salon-Petroleum

Csász. és kir. szabad. gyár világítási eszközökről.

BRÜNNER TESTVÉREK
Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 3.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.

VASÁRNAPI UJSÁG

43. SZ. 1906. (53. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ HOITSY PÁL

FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN.

BUDAPEST, OKTÓBER 28.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5.

Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Előfizetési feltételek:

Egész évre ——— 16 korona.
Félévre ——— 8 korona.
Negyedévre ——— 4 korona.

A «Világkrónika»-val
negyedévenként 80 fillérrel
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldij is esatolandó.

RÁKÓCZI.

OSZLADOZIK a homály és az őszi nap bágyadt fénye reszketve tör át a páras, ködös levegőn. Az avar megzörren, s a letarolt mezőn végigfeküdt árnyék megmozdul, mintha valami éji rém fölocsudik álmából és a bántó világosság elől sietve a rengeteg sötétségbe menekül. Valami ünnepi moraj száll végig a bérceken, s a reggeli ima áhitatába belezúg a harangok tompa szöszata, belesir a tárogató hívó dallama. A magyar földön egy fekete vonat siklik végig és «a nemzet millióinak szemében gyász-könnny ül...» A szekér megáll az úton, a föld-

míves leteszi a kapát, a munkás a szerszámot, úr és szolga, gazdag és szegény odagyűl a pálya mellé és levett kalappal, sóhajával köszönti a néma menetet. Valamikor épen ilyen szivszorongva s néma vágygally várta jobbágy és nemes az ország határára II. Rákóczi Ferenczet, az élő, ki akkor negyedmagával jelent meg lóháton és kibontott fejedelmi zászlóval. Akkor egy ország lelkesedése és reménye köszöntötte, mely töle várt szabadságot és jövőt. Most egy nemzet méla gyásza fogadja a halottat őt társával, siratván benne a múltat és a független Magyarország letűnt csillagát.

Rákóczi a világtörténelem egyik legdicsebb

alakja, kinek fénye mélyen bevilágít a századok forgatagába, a hol erény, fenség, dicsőség ragyog, a mely múlt s árnyékában a bűn, gonoszság, irigység leskelődik, a mely örök kísértője az ember útjának. Élete egy egyszerű tragédia, a mely főséges, olyan kétségbejítő és megható, mint maga a magyar nemzet sorsa.

Az ő sorsa is a letragikusabb és a legmélyebb részvétre érdemes. A magyar történelem kimagasló hőse ő, megtestesülése a nemzeti eszmének, a mi nagy ideálunknak, melyért küzdött, melynek feláldozta mindenét: rangot, családot, mesét vagyont, hirt, dicsőséget, testi s lelki nyugalmat, s melynek martirjává lőn az,

GRÓF BERCSENYI MIKLÓS HÁZÁNAK UDVARA RODOSTÓBAN. — EDVI ILLÉS ALADÁR AQUARELI JE.